National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
AOU 1978
NAUX

Second class mail registration number — 1069.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 54 (2497) XXVII aastakäik — Neljapäeval, 20. juulil 1978 — Thursday, July 20, 1978 — Üksiknumbri hind 35 senti

Carter ei anna Moskvale õli tehnoloogiat

President hakkab majanduslikkude sanktsioonidega võitlema vene vägivallasüsteemi vastu

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter on otsustanud pärast kolme dissidendi karistamist võtta N. Liidu vastu tarvitusele senisest rangemad surveabinõud. Nii sai möödunud teisipäeval teatavaks, et president võtab drastiliselt revideerimisele Ühendriikide tehnoloogilise abi andmise N. Liidule ja keelustab esmajoones õli tehnoloogia ja vastavate masinate andmise venelastele.

Ametlikest ringkondadest mainitakse, et president Carteri otsus toob kaasa suure muudatuse valitsuse senises poliitikas N. Liiduga suhtlemisel.

Teatavasti oli see president Richard Nixon, kes oma detente poliitika raamides koos tolleaegse välisminister Kissingeriga hakkas N. Liidule 1972. aastal andma varustust ja masinaid õli produtseerimiseks.

Õli tehnoloogiale ja masinatele lisaks on president Carter otsustanud tühistada Sperry Univac elektronarvuti müümise venelastele. Arvatakse, et presidendi otsus on tingitud peamiselt presidendi välispoliitilise nõuandja Zbigniew Brzezinski ja energiaminister Schlesingeri mõjust.

Samal ajal arvatakse, et presidendi otsus toob kaasa suure telgitaguse niiditõmbamise kuna nii kaubanduse kui ka välisministeeriumi juhtivad jõud on vastu ekspordi piiramisele N. Liitu.

Teisest küljest võib oletada, et president saab oma otsustele tugeva toetuse Kongressist, kuna terve rida mõjuvõimsaid Kongressi liikmeid on nõudnud majanduslikkude sanktsioonide tarvitusele võtmist venelaste vastu, et tasuda sellega dissidentidele määratud raskete karistuste eest.

Portlandi noorte lauluansambel „Kaja" külastas hiljuti Kanada ja Ühendriikide idarannikut, muu hulgas ka Torontot. Ühendriikide läänerannikult saabunud noored said kõikjal sooja ja südamliku vastuvõtu osalisteks. Pildil näeme „Kaja" liikmeid Baltimore'is koos kohalike noorte laulu- ja rahvatantsurühma liikmetega. All esireas noorte gruppide juhid. Vasakult: Tiina Raidma (Vikerkaar-Saarevikat), Liina Merilo (Kaja), Mare Willie Tüür (Omad Poisid) ja Valter Esop (Baltimore Eesti Naiskoor ja omad Poisid). Foto: Uno Teemant

22 USA purjetajat Tallinna

Augustis toimuvad Tallinna lahel olümpiaeelsed rahvusvahelised võistlused

NEW YORK — New Yorgi ajaleht „New York Times" kirjutab, et Ühendriikide purjesportlased ei ole olümpiamängudel olnud eriti edukad kuid nad teevad pingsaid ettevalmistusi Tallinnas 1980. aastal toimuvateks olümpia purjetamisvõistlusteks. Ettevalmistuste sarjas saadetakse isegi järgmisel kuul Tallinnas toimuvale olümpia-eelsele rahvusvahelisele regatile ameeriklased võistlema.

Ühendriikide olümpiakomitee üks direktoreid Sam Merrick mainib, et venelased ja ida-sakslased teevad praegu suuri ettevalmistusi olümpia purjetamisvõistlustel medalite võitmiseks.

Ameerika purjesportlased peaksid seda arvestades omandama Euroopas toimuvatest võistlustest osa võtmisega senisest rohkem kogemusi.

Tallinnas korraldatakse regatt 10. augustist 19. augustini ning võistluste kestel tahavad purjesportlased tutvuneda merehoovustega, tuultega ja muude purjetamistingimustega.

„New York Times" mainib, et venelased kutsusid esialgu Tallinna võistlema ainult kaheksa purjetajat Ühendriikidest ja jätsid paljudele maadele kutsed saatmata.

Rahvusvahelise Purjetamisvõistluste Liidu protesti tulemusena laiendati osavõtjate arvu ning nüüd läheb Ühendriikidest Tallinna 22 purjetajat ja meeskonnaliiget.

Kuubal 1500 langenut Aafrikas

WASHINGTON — Ühendriikide luureorganisatsioonide andmeil on Aafrikas toimunud võitlustes langenud umbes 1500 kuuba sõdurit, kuid see suur ohvrite arv ei ole ilmselt kõigutanud rahva usaldust kommunistliku diktaatori Castra vastu. Kuna haavatute arv on tavaliselt kolm korda suurem surmasaanute arvust, siis võib oletada, et ligemale 4500—5000 kuubalast on saanud Angoola ja Etioopia võitlustes haavata ja paljud neist haavata saanuist jäävad eluaegseiks invaliidideks. Mõningate andmete järele on Aafrikas haavata saanud kuuba sõdurid toimetatud ravimisele N. Liidu ja Ida-Saksamaa haiglatesse, kuna nende massiline kodumaale saatmine tekitaks Kuubal opositsioonimeeleolu.

Ürjo Kareda Stratfordi direktoriks?

Toronto ajalehe „Stari" andmetel on seoses Stratfordi maailmakuulsate tearipidustuste direktori Robin Phillipsi ametist loobumisega tervislike põhjustel taas üles kerkinud Ürjo Kareda nimetamine sellele vastutusrikkale ja mõjuvale positsioonile. Eestlane Ürjo Kareda on praegu Stratfordi teatripidustuste dramaturgiks ning on teinud endale tuntud nime Toronto suuremate ajalehtede teatriarvustajana. „Star" mainib, et Phillips ise on mitmel puhul avaldanud mõtteid, et tema järglaseks võiks olla Ürjo Kareda, kuid „Star'i" kaastööline Gina Mallet oma teatrikommentaarides arvab, et Kareda praktilised teatrikogemused piirduvad ainult mõne hooajaga Stratfordis ning et Phillips ise pidurdab nüüd Kareda nimetamist enda asemele.

Robin Phillips, keda peetakse teatrilavastuste alal üheks suuremaks geeniuseks, viibib praegu Inglismaal, kuhu ta jäi pärast müstilist operatsiooni tervist parandama.

USA ajalehed ei allu Moskva kohtu korraldustele

MOSKVA — Moskva kohus leidis äsja, et kaks Moskvas asuvat Ühendriikide ajakirjanikku on oma kirjutistes N. Liidu televisioonivõimusid laimanud ning nõudis nende artiklite valeks tunnistamist. „New York Times'i" esindaja Craig Whitney ja „Baltimore Sun'i" esindaja Harold Piper avaldasid oma ajalehtede veergudel dissidentidelt kogutud andmeil artikleid, milledes mainiti, et N. Liidu televisioonis Gruusia dissidendi Gamsakhurdia poolt esitatud seletus oli võltsitud. Mõlema ajalehe väljaandjad lükkasid N. Liidu kohtuliku nõudmise kategooriliselt tagasi, mainides, et ajalehed ei saa eitada ja ümber lükata artikleid, mis toimetajate arvates on täpsed ja õiged. „New York Times'i" esindajad kinnitasid ühtlasi, et Moskva kohtul ei ole mingisugust õigust teha New Yorgis ilmuvale ajalehele korraldusi lehes ilmunud artiklite hukka mõistmiseks.

Värv ei suuda katta venevastaseid hüüdlauseid

BERLIIN — Lääne-berliinlased hoolitsevad selle eest, et punaste poolt Lääne- ja Ida-Berliini vahele rajatud häbivall oleks alati kaetud kommunismi vastaste hüüdlausetega. President Carteri hiljutise külaskäigu ajal Berliini raiskasid kommunistid palju valget värvi müüri ülevärvimisega ja loosungite kõrvaldamisega. Nüüd hoolitsevad Lääne-Berliini elanikud selle eest, et antikommunistlikud hüüdlaused müürile jälle tagasi tulevad.

Erakordsed ja ainulaadsed rahvapidustused

KILLAMÄNGUD

Laupäeval, 29. juulil 1978, Moonstone, Ontarios

Avamine kell 1 p.l. Huvitav ja mitmekesine eeskava.

Einelaud külmade ja soojade söökidega. Bussiühendus Toronto Eesti Maja ja Eesti Kodu juurest. Registreerida Eesti Abistamiskomitee äris Eesti Majas, tel. 461-1344 või Eesti Kodus pr. Elna Kungla, tel. 282-8833

Vaba maailma eesti skautlik noorus Lakewoodis

Maailmalaager „Koguja II" aeg kuulutati New Jersey osariigis Eesti Noorte Nädalaks

Ühendriikides, Lakewoodis, toimusid eesti skautliku ja gaidliku nooruse maailmalaager „Koguja II" kujunes eesti nooruse järjekordseks suuremõõtmeliseks kokkutulekuks. Üle kogu vaba maailma kokku kogunenud eesti noored veetsid nädalapäevad ühises gaidlikus ja skautlikus koostöös ja intensiivses tegevuses ning tihendasid eesti nooruse vahelisi koostöö ja sõprussidemeid globaalses ulatuses. Allpool anname edasi skm Ervin Aleve üksikasjalise kirjelduse maailmalaagri pidulikust avamisest ja sellele järgnenud sündmustest.

Kanada eesti skautide ja gaidide esindusüksused alustasid kuue saja miilist teekonda Ühendriikidesse kahe bussiga Toronto Eesti Maja juurest reedel, 7. juulil kell pool kaheksa õhtul. Bussidega sõitis 93 noort ja juhti.

Kuna kahe maleva osavõtjate arv maailmalaagrist oli 177, siis umbes samapalju poisse ja tüdrukuid sõitis omal käel eraautodega.

Jumalagajätt vanematega, mõningad kurbusepisarad, mis alati kuuluvad reisialguse juurde ja juba vurasid maanteehiiglased Buffalo suunas. Reis kestis kogu öö. Reisijuhid nskm. Lia Pikkov ja ngdr. Linda Valter organiseerisid kõike, mida bussis saab teha. Nad lõbustasid muusikaga ka bussijuhte, kellede sõidutingimused ei olnud kerged öö ja udu tõttu. Järvemetsa laagriväljakule New Jersey osariigis jõuti laupäeva hommikul kell pool kümme. Kuna vahepeal oli tehtud ümberriietumise peatus, siis väljus bussidest gaidi-skaudi vormis ligemale sajapealine noortevägi, keda oli tulnud tervitama maailmalaager „Koguja II" juhtkond ja juba varem kohalesaabunud Kanada esindusüksuste juhid skm. Silver Kask ja ngdr. Tiia Kütt. Kajas vägev laagrihüüd ning asuti otsima ettenähtud laagrikohti. Kanada oli kohal.

Maailmalaager „Koguja II" jagunes skaut- ja gaidlaagriks omaette juhtkonnaga.

Maailmalaagri auvanemaks oli Eesti Vabariigi peakonsul Ühendriiges Ernst Jaakson, vanemaks Harry Verder ja üldjuhiks skm. Linold Milles. Gaidlaagrit juhtis gdr. Epp Vinkman, skautlaagrit skm. Harry Tarmo. Maailmalaager oma ilmelt oli sõpruslaager, mis tähendab, et poisid ja tüdrukud oma laagrites olid koos teiste malevate poiste ja tüdrukutega. Skaut- ja gaidlaager viis oma programmi läbi iseseisvalt, kuid paljud üritused toimusid koos. Osavõtjad olid Ameerika Ühendriikide, Kanada, Rootsi ja Lääne-Sakasamaa malevad.

Laupäeva, 8. juuli pärastlõunal katkes tunniks ajaks laagri intensiivne ülesehitustöö. Malevate esindusüksused rivistusid täies skaudi ja gaidivormis maailmalaagri avamiseks. Ilm oli kuum ja niiske.

Koos laagirielanikega arvati kohalolevate inimeste arvu 2000-le.

Meeleolu oli ülev ning vaatepilt võrratu. Kohal olid ka ameerika ajakirjanduse fotoreporterid ja üks televisioonijaam. Seepärast kirjutati eesti noorusest koos rohkete piltidega kaheksas kohapealses ajalehes. Samuti andis üks raadiojaam uudiseid „Koguja II" maailmalaagrist ning sellele lisaks TV saateid.

Pealipuväljakule marssis maailmalaager „Koguja II" juhtkond koos eesti ja Ühendriikide lippudega. Kohe järgnes Kanada malevate pikk rivi. Eesti vahtralehelipp koos sini-must-valgega, selle järele meie esindusüksused: rivijuht nskm. Evald Oder, marssi mängiv malevate orkester skm. Enn Kiilaspea juhatusel, gaidmaleva esindusüksuse juht ngdr. Tiit Kütt, skautmaleva esindusüksuse juht skm. Silver Kask, millele järgnes kanada eesti gaidide silmatorkavalt ühtlaselt riietatud sinivärviline rivi koos üksuste lippudega. Gaididele järgnesid meie maleva skaudid, skautide juht skm. Ervin Aleve, üksuste lipud, mereskaudid tumesinistes vormides, metsaskaudid rohelistes pluusides, tumesinistes lühikestes pükstes. Lõpuks hundud hallides vormides.

Kanadale järgnes Rootsi ühismalev, poisid ja tüdrukud ühises kolonnis neljakaupa, kusjuures välisridades marssisid tüdrukud ja siseridades poisid.

Vormiks kõigil tumesinine pluus ja mustad püksid või seelik vastavalt soole. Järgnes Saksamaa esindussalk ja siis laagri korraldajad USA malevad koos suure lippuderühmaga. Uljas tuules pikkade varraste otsas lehvis enam kui kümmekond sini-must-valget lippu. Paraadil mängis USA malevate orkester.

(Järg lk. 7)

T.E. AIANDUSKLUBI korraldab

VÄLJASÕIDU

pühap., 20. aug. 1978

A. HAAVANIIDU PUUKOOLI

Springmount, Owen Sound

Palume kõiki, kes huvitatud, registreerida tel. 425-4478 või tel. 482-6602 enne 9. aug. 1978

KÕIK TERETULNUD!

Iisraeli—Egiptuse läbirääkimised ummikus

LONDON — Inglismaal Leedsi lossis toimuvatel Egiptuse ja Iisraeli välisministrite vahelisel läbirääkimistel araablaste ja Iisraeli vaheliste tüliküsimuste lahendamiseks ei ole läbirääkimiste esimeses faasis saavutatud edusamme. Egiptuse esindajad mainivad, et nad ootavad Iisraelilt uusi ettepanekuid Jordani jõe läänekalda tuleviku küsimuste lahendamiseks kuid Iisraeli välisminister Dayan ei ole omalt poolt esitanud uusi ettepanekuid. Egiptuse president Sadat mainis Kairos hoiatavalt, et kui Iisrael ei esita omalt poolt uusi ideesid Egiptuse ettepanekute muutmiseks või nende heaks kiitmiseks, siis kavatseb Egiptus kõik läbirääkimised määramata ajaks lõpetada. Läbirääkimistest võtab osa ka Ühendriikide välisminister Cyrus Vance oma nõuandjatega.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Moskva olümpiamängud ja ajakirjandus

Läänemaailmas on mõned Moskva viimaste protsesside ja välisriikide ajakirjanike kimbutamise protsesside analüüsijad tulnud järeldusele, et need aktsioonid on psühholoogiliseks ettevalmistamiseks Moskva olümpiaadile, andes läänemaailmale ajakirjanikele, poliitikutele ja diplomaatidele ning loomulikult ka olümpiamängude külastajatele valju hoiatuse, et nad ei hakkaks Moskvasse ja Tallinnasse saabumisel väga palju oma suud praotama ning endile suuri tegutsemisvabadusi nõutama. Moskva hirm välisajakirjanike pärast on ka mõistetav kuna seniste registreerimiste kohaselt saabub olümpiamängusid jälgima 4500 ajakirjanikku, kelledel ei ole silmi ja kõrvu mitte ainult olümpiasündmuste jälgimiseks, vaid kes pingsa tähelepanuga ja treenitud pilguga jälgivad ka N. Liidu kõiki eluavaldusi ja kommunistliku süsteemi igapäevase elu painavaid telgitaguseid.

Kremli võtetele lääne ajakirjanike ja olümpiakülaliste hirmutamiseks juhib eriti tähelepanu „Vaba Euroopa" raadiosaatja kommentaator Carl Reyman, kes mainib, et olümpia ajal saabub N. Liitu korraga nii palju välismaalasi, et KGB ei ole vaatamata oma suurtele kogemustele ja laialdasele aparatuurile võimeline neid „õigel liinil" hoidma. Eriti kardavad venelased ajakirjanikke ning Carl Reymani analüüsi kohaselt tuleb Moskvas asuvate Ühendriikide korrepondentide Craig Whitney ja Harold Piper'i süüdistamist seosesse viia ajakirjanike tegevusvabaduse vastu alustatud kampaaniaga. Läänemaailma mõistete ja arusaamade kohaselt ei ole ameerika ajakirjanikud millegis süüdi, kuna nad andsid oma ajalehtedele edasi ainult N. Liidu dissidentide arvamisi, et nõukogudse televisioonis edasi antud arreteeritud dissidentide „ülestunnistused" on ametivõimude poolt kokku kombineeritud.

Huvitaval kombel ei ühine Ühendriikide välisministeeriumi vastavate osakondade juhtide seisukohad „Vaba Euroopa" esindajate arvamistega ehkki välisministeeriumil puuduvad vastused, miks venelased on hakanud energiliselt kimbutama Ühendriikide ajakirjanikke. „Vaba Euroopa" esindajad toovad aga oma teooriate kinnituseks esile Innsbruckis 1976. aastal toimunud talve olümpiamnägud, kus venelastel õnnestus koos oma Ida-Euroopa satelliitidega asju nii kaugele viia, et raadio „Vaba Euroopa" esindajaid olümpiamängudele ei lastud. Selle aktsiooni teostamisel olid venelastel oma tungivad põhjused, kuna „Vaba Euroopa" juures töötab selliseid ajakirjanikke, kes endid kommunistide Potjomkini küladest petta ei lase ning N. Liitu pääsemisel peale spordisündmuste ka muudest probleemidest ja elunähetest kirjutavad. Praegu tundub, et Whitney ja Piperi vastu tõstetud süüdistused ei ole mõeldud mitte ainult raadio „Vaba Euroopa" korrespondentide tuleku pidurdamiseks vaid neil on hoopis laiaulatuslikum eesmärk — hoiatus kogu maailma ajakirjanikele, et nad piirduksid ainult teivashüppe, maratonijooksu ja teiste spordialade kirjeldamisega ning loobuksid artiklite kirjutamisest vene kommunistliku süsteemi ja ühiskondliku elu üle.

Venelased on mitmel puhul avalikult ja kindlalt deklareerinud, et nad ei takista ühelgi määral välisajakirjanike tööd olümpiamängude ajal ning ei tsenseeri nende artikleid. Ühendriikide Olümpiakomitee esindajate arvates ei kehti need lubadused mitte ainult spordisündmuste vaid ka kõigi teiste artiklite kohta. Venelastel on ilmselt siiski ajakirjanduse vabaduse kohta olümpiaadi ajal hoopis teised arvamised ning Whitney ja Piperi vastu tõstetud süüdistused lasevad oletada, N. Liidu võimud võivad samalaadseid süüdistusi esitada ka olümpiamängudele saadetud lehemeeste vastu kui need venelaste arvates oma artiklitega „üle piiri" lähevad.

Whitney ja Piperi vastu tõstetud kaebus N. Liidu televisiooni juhtkonna lajmamises kinnitab, et Kremlis tuntakse juba praegu muret N. Liitu saabuvate tuhandete välisriikide ajakirjanike pärast ja katsutakse juba ette vahendeid leida nende tegevusvabaduse ja vaba informatsooni andmise piiramiseks. Kuid need mured ei ole ainult Kremli mured, vaid muret tuntakse ka vaba maailma ajakirjanike peres, kus küsitakse õigustatult — kas ajakirjanikele antakse Moskvas vabad käed oma töö ja ülesannete sooritamiseks või langeb KGB raske vari ka ajakirjanike kirjutusmasinate klahvidele ja Venemaa tõelist olukorda kirjeldavatele artiklitele.

K. A.

Uus „leivapoliitika" N. Liidus

N. Liidus on jälle leivapuudus, missugust pole seni tuntud 20-ndate aastate algusest saadik. „World Business" kirjutab, et kehtestatud on uus „leivapoliitika", mille sihiks on kokkuhoiu taotlemine „leiva kasutamisel".

Näiteks on „Pravda" viimase kuue kuu kestel korduvalt rõhutanud, et lindude söötmine leivaga on kuritegu nõukogude majanduse vastu. Moskva 700 pagaritööstuse artelli on välja pannud loosungid, osta leiba ainult nii palju, kui just on vajalik. Majandusmehed avaldavad kohapealsetes lehtedes üleskutseid, et leivaga ei söödetaks sigu ega teisi loomi, sest leib on kallis. On käimas aktsioon, et artellid hakkaksid valmistama väiksemaid leivapätse, müües neid aga endise hinnaga. Samaaegselt käib aktsioon, et inimestele „teadvusse suruda" kokkuhoiu vajadust „leiva kasutamisel".

VES

Elupilt Moskvast. „Tehke kiiresti — see on ainult üks, kuid meie kvoodiks on ette nähtud kolm ameeriklast."

Kommunistide probleem Ida-Saksamaal

Mässumeelne noorus ei usu enam punaste valesid

Ida-Saksamaal süveneb lõhe rezhiimi ja elanikkonna vahel. Kõige hiljem asetleidnud rahutustest Erfurdis võttis osa umbes 700 isikut. Aga ametlikud Ida-Berliini organid vaikivad veel selle üle.

Eelkõige vahekord noorte ja võimuesindajate vahel on viimasel ajal muutunud. Paisunud pahameel kõrgel määral tõusnud töösaavutuste surve ja poliitilise kohanemise vastu, avaldub üha sagedamini protestides ja löömingutes rahvapolitsei kui võimuesindaja vastu.

Sageli on juba ainult pisiasjad, mis vallandavad löömingud.

Vahejuhtumid Erfurdis on sirgejooneliseks lüliks rahutuste seeriale. Nagu varem teatatud, toimus surmaohvritega lööming lämud aasta oktoobris Berliinis Alexanderplatzil. Tänavu aasta 1. mail olid noortel ägedad kokkupõrked politseiga Wittenbergis.

Sagedate mürglitega sügavamat põhjust katsub DDR-i valitsus juba mõnda aega analüüsida. Aga peamotiivide üle vaikitakse: aastaid kestnud kurikuulus talutamine partei poolt käib noortele närvidele.

Juba ammugi pole noored Rostocki ja Dresdeni vahel enam väljapaistvalt kuulekas generatsioon, mida veel neli aastat tagasi demonstreeriti Ida-Berliinis toimunud maailma noortepidustuse puhul.

Tänapäeval võib juba tänaval näha, kuidas noored eraldavad endid täiskasvanutest. Nad kannavad kirju trükiga T-särke „kapitalistlike" embleemidega rinnal nagu „Rolling-Stones", ameerika shlaagerstaaride omad ja biitorkestrite pildid — kõik protesteerivad funktsionääride diktaadi vastu.

Võit, mille noored saavutasid dzhiinide kandmise õiguseks, on neid nähtavasti julgustanud. T-särgid kirjaga rinnal „US Navy" või „US-Air-Forces" on noorte hulgas levinenud moeks. Selle vastu kiruvad SED-funktsionäärid parteikoosolekutel. Nad on taoliste kirjade vastu eelkõige poliitilistel põhjustel. Need embleemid olevat SED-ajalehtede andmeil „needusega koormatud" või „määritud".

Noored peaksid mõtlema sellele, et US-sõdurid pole muud midagi kui klassivaenlased ja palgasõdurid.

Protestsärkide ümber on vallandanud ägedaid diskussioone. Nii lükkasid noored FDJ-i ajakirjas avaldatud etteheite, nagu tehtaks T-särkidega propagandat kapitalistlikule süsteemile, ägedalt tagasi. Üks noor Leipzigist kirjutas, et ta kannab oma meelsust peas, aga mitte särgil.

Üks lugeja esitas küsimuse: „Miks ei produtseerita DDR-is kirevaid T-särke DDR-i popmuusika grupipiltidega rinnal?"

Ammugi on DDR-juhtkond pidanud kogema, et poliitiliste valede vasardamine noorte ajudesse pole toonud poliitilist angazheerimist, vaid noorte põgenemist erasfääri. Funktsionäärid on teinud kindlaks suure osa noorte hulgas puuduva tööintensiivsuse, ideoloogilise printsiibituse, poliitilise silmakirjatsemise, väikekodanliku pürgimuse ja puuduva sotsialistliku teadvuse.

Ehkki DDR-i massimeediumid katsuvad pidevalt esile tõsta kasvavat kriminaalsust ja tööpuudust ning muid kuritegusid Lääne-Saksamaal,

on DDR-i noorte hulgas suur huvi poliitilise ja üldise olukorra vastu läänes.

Arvukad külastajad Lääne-Saksamaalt aitavad kaasa läänelikku orientatsiooni levitamiseks DDR-i noorte hulgas.

Läänelike trükkidega T-särgid on ainult välised pahameele ja protesti märgid. Aga need on selgeks märgiks võõrastusele selle vastu, kuidas DDR käitub kriitilise intelligentsiga. Et partei on maalt välja saatnud populaarseid shlaager- ja protestlauljaid, sellest ei saa noored lihtsalt aru.

DDR-i noorte hulgas on tänapäeval kasvav pingeseisund — koos DDR-iga majanduslikult ja seltskondlikult stagneeruda. Paljud noored kardavad, et Honeckeri esimesed liberaliseerimisekatsed on möödas. Need frustatsioonid avalduvad sageli alkoholismis ja kriminaalsuses.

Viimasel ajal tuleb DDR-is sageli ette juhtumeid, kus tõrksad noored riigivõimuga kokku põrkavad. Nii lõhkusid noored Potsdamis tänavalaternad. Warnemündes lõid nad kohvik „Cafe am Storm" sisseseade segi. Ida-Berliinis tungisid kolm noort trammivagunisse ning taotlesid reisijaid röövida, Werdenis ja Potsdamis peksti läbi SED-funktsionääre ja Ida-Berliinis purustasid noored ühe S-Bahni rongi.

Seoses taoliste vahejuhtumitega räägivad DDR-i ametiasutused korrarikkumistest kriminaalsete huligaanide poolt.

Tegelikult on need aga seltskondlikud põhjused kui DDR-is juba tühistel põhjustel vallanduvad noorte paisutatud agressioonid.

Paljud poisid ja tüdrukud ei ole enam veendunud, mida neile SED-funktsionääride poolt aastate kaupa sisse vasardatud. Nimelt seda, nagu pakuks sotsialism inimestele selliseid tulevikuperspektiive, millest kapitalistlike maade elanikud võivad ainult unistada . . .

EPL/KK

Eestist Rootsi purjetama

Rootslased ei pea lugu eesti paatidest

STOKHOLM (EPL) — Tänavusest regatist „Gotland Runt" võtsid osa ka kaks „vene" (nii nimetab neid ajakirjandus) paati Tallinnast — „Liviko" ja „Valter". Rootsi ajalehed pühendavad suhteliselt suurt tähelepanu nendele paatidele. Mõlemad suured päevalehed on ära toonud pilte eesti purjetajatest ja lähemaid andmeid nende kohta.

Dagens Nyheter pealkirjastab oma sõnumi „Vodkadirektör i Gotland runt". „Liviko" omanikuks on nimelt Tallinna Likööri- ja Viina Kombinaat (sellest lühenduslik nimi LI-VI-KO) ja kaasas on vabriku direktor Bernard Jurno,

kuna kapteniks purjetamise ajal on Vello Saatpalu.

Möödunud aastal tuli „Liviko" 33-ndale kohale. Nüüd omab paat uue masti ja uue elektroonilise varustuse. „Valteril" purjetavad kuus inseneri Tehnika Instituudist ja kapteniks on Toomas Sepper. Kapten arvab, et ümber Gotlandi purjetamine võiks olla halval juhul lihtsalt eelharjutuseks Tallinna regatile augustis. Enn Lohk on jutustanud, et paadid purjetasid Gotlandile otse Tallinnast.

Rootsi ajakirjanduslikud asjatundjad pole eriti vaimustatud paatidest.

Märgitakse, et mõlemad paadid, mis on poolakate Taurusetüüpi, on ehitatud puust ja näevad välja nagu stabiilsed vanematsorti mereristlejad, kuigi „Valter" on ehitatud alles kevadel 1976. Neil polevat suuri lootusi võita oma klassis, arvavad lehed.

500 miljonit inimest näljapiiril

Maailmas on 500 miljonit inimest, kes kannatavad pidevalt alatoitluse all. 43 arenguriiki vajavad aktuutselt abi toiduainete poolest. Aafrikas on olukord raske eriti Etioopias, Somaalias, Tansaanias, Tshaadis, Senegalis, Angoolas ja Mosambiigis, samuti riikides lõunapool Saharat.

Aasias kannatavad alatoitluse all Vietnam, Laos, Nepaal, Põhja- ja Lõuna-Jemen ning Bangladesh.

Kommentaarid

Rahvusvahelised malevõistlused, milledest N. Liidu maletajad osa võtavad, on venelastele alati olnud poliitilised üritused. Kui vene sportlased peavad olümpiamängudel kogu maailmale kinnitama, et nõukogude inimene on füüsiliselt üle kapitalistliku ühiskonna inimesest, siis on vene maletajate kohustuseks demonstreerida kommunistlikus ühiskonnas elava inimese vaimset üleolekut kapitalistliku ühiskonna inimese üle.

See kommunistliku Venemaa maletajate vaimsete võimete demonstratsioon ei ole Moskvale aga kunagi olnud nii oluline kui möödunud teisipäeval Filippiinidel Baguio linnas alanud male maailmameistrivõistluse matshil, kus 27-aastane N. Liidu esindaja Anatoli Karpovi vastaseks on N. Liidust põgenenud ja pagulasena Shveitsis elav juudisoost 47-aastane maletaja Viktor Kortshnoi. Kortshnoi ei ole lihtne põgenik vaid poliitiline võitleja, kes kritiseerib igal võimalikul juhul N. Liidus valitsevat kommunistlikku süsteemi ning nõuab Moskvalt oma naisele ja tütrele Venemaalt väljasõiduks viisade andmist. Ta toonitab alati, et Venemaal ei olnud maletajatel võimalik omal initsiatiivil oma talenti välja arendada ja häid tulemusi saavutada, mis oli ka tema põgenemise põhjuseks. Kui ta peaks Karpovi võitma, siis annaks ta sellega oma sõnadele kõige mõjuvama tõendi, mille Kremli valitsejad peavad longus kõrvadega aktsepteerima.

On loomulik, et võistluse laadimine sellise poliitilise pingega, ei nõua suuri pingutusi ja viimase väljapanemist mitte ainult Kortshnoilt vaid ka temast 20 aastat nooremalt Karpovilt, kes peab kaitsema nõukogude vaimuinimese au ja üleolekut kapitalistlikust inimesest. Kui Karpov Kortshnoile kaotab, siis ei oota teda Moskvas lahtised käed ja tröösti vad sõnad, vaid põlgtus, viha ja oma seniselt auväärselt positsioonilt tagandamine Karpovile pandud vastutus on seda suurem, et N. Liidu esindaja Boris Spasski kaotas 1972. aastal maailmameistrimatshi ameeriklasele Bobby Fischerile, milline kibe pill vene võimumeeste kõhus veel praegugi valutab.

Poliitilise palaviku sümptoomid kerkisid drastiliselt esiplaanile juba võistluse alguses kui hakati arutama riigilippude küsimust mõlema võistlejate laudadel. Kortshnoi nõudis oma lauale oma praeguse asukohamaa Shveitsi lippu, kuid venelased olid sellele rauda vastu ja nende ettepaneku kohaselt oleks tulnud Karpovi ette lauale panna N. Liidu sirp ja vasara punalipp ja Kortshnoi ette valge lipp, millele oleks peale kirjutatud sõna „riikkondsusetu". Kortshnoi vaidles sellele vastu ja Rahvusvaheline Maleliit tegi otsuse mõlemate võistlejate laudadelt lippude kõrvaldamiseks.

AMI

ameeriklast."

Kommentaarid

Rahvusvahelised malevõistlused, milledest N. Liidu maletajad osa võtavad, on venelastele alati olnud poliitilised üritused. Kui vene sportlased peavad olümpiamängudel kogu maailmale kinnitama, et nõukogude inimene on füüsiliselt üle kapitalistliku ühiskonna inimesest, siis on vene maletajate kohustuseks demonstreerida kommunistlikus ühiskonnas elava inimese vaimset üleolekut kapitalistliku ühiskonna inimese üle.

See kommunistliku Venemaa maletajate vaimsete võimete demonstratsioon ei ole Moskvale aga kunagi olnud nii oluline kui möödunud teisipäeval Filippiinidel Baguio linnas alanud male maailmameistrivõistluse matshil, kus 27-aastane N. Liidu esindaja Anatoli Karpovi vastaseks on N. Liidust põgenenud ja pagulasena Shveitsis elav juudisoost 47-aastane maletaja Viktor Kortshnoi. Kortshnoi ei ole lihtne põgenik vaid poliitiline võitleja, kes kritiseerib igal võimalikul juhul N. Liidus valitsevat kommunistlikku süsteemi ning nõuab Moskvalt oma naisele ja tütrele Venemaalt väljasõiduks viisade andmist. Ta toonitab alati, et Venemaal ei olnud maletajatel võimalik omal initsiatiivil oma talenti välja arendada ja häid tulemusi saavutada, mis oli ka tema põgenemise põhjuseks. Kui ta peaks Karpovi võitma, siis annaks ta sellega oma sõnadele kõige mõjuvama tõendi, mille Kremli valitsejad peavad longus kõrvadega aktsepteerima.

On loomulik, et võistluse laadimine sellise poliitilise pingega, ei nõua suuri pingutusi ja viimase väljapanemist mitte ainult Kortshnoilt vaid ka temast 20 aastat nooremalt Karpovilt, kes peab kaitsema nõukogude vaimuinimese au ja üleolekut kapitalistlikust inimesest. Kui Karpov Kortshnoile kaotab, siis ei oota teda Moskvas lahtised käed ja tröösti vad sõnad, vaid põlgtus, viha ja oma seniselt auväärselt positsioonilt tagandamine Karpovile pandud vastutus on seda suurem, et N. Liidu esindaja Boris Spasski kaotas 1972. aastal maailmameistrimatshi ameerikalasele Bobby Fischerile, milline kibe pill vene võimumeeste kõhus veel praegugi valutab.

Poliitilise palaviku sümptoomid kerkisid drastiliselt esiplaanile juba võistluse alguses kui hakati arutama riigilippude küsimust mõlema võistlejate laudadel. Kortshnoi nõudis oma lauale oma praeguse asukohamaa Shveitsi lippu, kuid venelased olid sellele rauda vastu ja nende ettepaneku kohaselt oleks tulnud Karpovi ette lauale panna N. Liidu sirp ja vasara punalipp ja Kortshnoi ette valge lipp, millele oleks peale kirjutatud sõna „riikkondsusetu". Kortshnoi vaidles sellele vastu ja Rahvusvaheline Maleliit tegi otsuse mõlemate võistlejate laudadelt lippude kõrvaldamiseks.

AMI

VALVEARST NÄDALALÕPUL

22. ja 23. juulil on valvearstiks dr. J. Marley, tel. 921-7777.

Balti Veteranide Liit suureneb

Balti Veteranide Liit Kanadas asutati 1976. a. mõttega ühendada kõiki Balti Veteranide ühinguid tugevaks rühmituseks ning ergutada selle tegevust.

Viimasel juhatuse koosolekul Torontos arutati töö tulemusi ja seati üles uusi sihte. Koosoleku juhatajaks oli B. V. L. president St. Jokubaitis (Leedu) ja sekretäriks E. Ozols (Läti), kuna eestlaste esindajana oli kohal M. Randla. Hamiltoni Balti Veteranide Korpusest olid kohal A. Jurs (Eesti), O. Berztiss (Läti), puudus leedu esindaja.

S. Jokubaitis tänas liikmeid hea koostöö ja abi eest. Ta soovis, et kõik Balti veteranide ühingud oleksid ühe nime all, et koos võidelda ühise eesmärgi — Balti rahvaste vabaduse eest. Liiduga ühinesid 5 uut ühingut — Leedu Kaitseliidu Ühingud — Delhis, Sudburys, St. Catharine's, Montrealis ja Windsoris.

Balti Veteranide Liit Kanadas põhikirja arutati seoses mõningate muudatustega valimisõiguses. Neid kinnitatakse järgmisel juhatuse koosolekul septembris. M. Randla tegi ettepaneku, et järgmine B. V. L. K. kongress peetakse 1979. a. kevadel, kus igal liikmel oleks sõnaõigus ja võimalus kaasa aidata liidu töö tõhusamaks teostamiseks.

Eesti teadlane külalisprofessoriks USA-sse

GÖTEBORG (EPL) — Eesti hemotoloog med.dr. Jaak Kutti Göteborgist on kutsutud külalisprofessorina USA ja maailma ühte suurimasse vähktöve-haiglasse, et aidata lahendada raskusi, mis tekitavad vereliblede trobotsüüdid nn. immunodepressiivses protsessis luu üdi ülekandel halvaloomuliste haiguste ravi puhul. Töö- ja uurimiskohaks on Memorial Sloan-Kettering Cancer Hospital New Yorgis.

ERIK TEOSE

Sündinud Montrealis 1955. a. Lõpetas McGilli Ülikooli elektriinseneri teaduskonna B. Eng. kraadiga ja tunnustustega „Distinction in Electrical Engineering" ja „University Scolar". Akadeemiliselt kuulub Eesti Üliõpilaste Seltsi.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord (Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
22 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Seedrioru Suvihari 1978 puhul äratas Eesti Abistamiskomitee müügilaud suurt tähelepanu oma kaunite müügiesemetega, mis eriti Ameerika Ühendriikidest saabunud eestlastele olid silmi sidu vad. Vasakult EAK esimees A. Sepa, ärijuht Edith Ederma, Henny Aruja ja pr. Sepa.

Foto: Vaba Eestlane

Saksa teadlase peetumused Tartus

Talle ei võimaldatud ülikooliga ja selle raamatukoguga põhjalikumat tutvunemist

Saksamaa, Kieli Ülikooli, õigusteaduse prof. dr. Loeber külastas möödunud aastal uurimistöö otstarbel Nõuk. Liitu ja kolme Balti riiki. Viimases AABS'i (Association for the Advancement of Baltic Studies) Newsletter'is (nr. 6) annab ta oma reisikogemustest huvitava ülevaate.

Prof. Loeberi erialaks on võrdlev ja rahvusvaheline õigus ning peamiseks huvisfääriks nõuk. õigusnormid. Mullune visiit Nõuk. Liitu ei olnud esmakordne. Teadusliku töö huvides on ta viibinud seal mitmel korral varem.

Tema huvi nõukogude õiguse vastu aitab selgitada asjaolu, et ta on sündinud Lätis, 1923. a.

1977. a. märtsis-aprillis toimunud külaskäigul siirdus ta peale Leedu ja Läti külastamist Eestisse, kus võttis ühenduse Tallinnas asuva Eesti Teaduste Akadeemiaga ja selle juurde kuuluva õigusteaduse sektsiooniga. Külaskäigu eesmärgiks oli selgitada Eesti NSV välismaiseid majandusliikke sidemeid. Arutluse käik ja kõnelusel selgunud asjaolud kolme Akadeemia esindajaga ei leia tema aruandes märkimist. Selgub aga, et kokkusaamine vastava ala eriteadlastega ei õnnestunud, vaatamata, et soovist oli aegsasti ette teatatud.

Tuleb järeldada, et teema oli selline, millest ei saanud või ei tohtinud rääkida.

Kuigi reis taotles teaduslikke eesmärke ja sellest oli nõuk. võimudele ette teatatud, ei võimaldatud prof. Loeberil viibida Tartus, et tutvuneda ülikooliga ja selle raamatukoguga. Ta sai sinna sõita ainult üheks päevaks — see on norm, mis on lubatud tavalisele turistile. Väljasõit toimus taksoga ja Eesti Teaduste Akadeemia Välissuhete osakonna esindaja Gerta Ong'i saatel. Prof. Loeber leidis Tartu Ülikooli raamatukogus rikkalikult Balti ainelisi materjale, kuid nendega tutvumine oli linnulennuline. Tegelik külastusaeg oli liiga lühike, olgugi, et ta aja võitmiseks otsustas loobuda isegi lõunasöögist.

Selle tõttu pidi aga ka saatjanna kannatama tühja kõhu, sest nähtavasti oli giidile antud korraldus külastajat mitte minutikski üksinda jätta või silmist lasta.

Giidi käitumine oli irriteeriv ja avaldatud mõtted ei soodustanud teadlase viivukest uurimistegevust Tartus.

Jutuajamisel Eesti Teaduste Akadeemia sekretär prof dr. Arno Köörnaga AABS'i tegevuse üle, eesmärgiga ja ettepanekuga kohalike Balti teadlaste kaasatõmbamiseks AABS'i tegevusse, vastas see, et vastavad ettepanekud tulevad esitada kirjalikult koos üksisasjaliku informatsiooniga uurimistöö eesmärkide kohta ja sellele peaval olema lisatud AABS-i juhtkonna isikliku koosseisu nimekiri. Asjale kohapeal käigu andmiseks püüdis prof. Loeber vajalike andmete saamiseks leida AABS-i väljaandeid „Journal of Baltic Studies" Kreutzwaldi nn. elisest Riiklikust raamatukogust.

Otsimine oli viljatu, olgugi et AABS on pidevalt saatnud oma teaduslikku a.akirja eelpool nimetatud raamatukogule.

Hiljem tähendanud keegi kõrvalseisja, et ükski väljastpoolt Balti riikide teaduslikele instituutidele ja raamatukogudele saadetud publikatsioonidest ei jõu sihtkohta. Need suunatakse otseselt postilt ka eriraamatukogusse Riiga või vastavate kommunistlike parteide keskorganisatsioonide raamatukogudesse kolmes pealinnas. Prof. Loeberil ei õnnestunud seda asjaolu isiklikult selgitada. Üldiselt on aga teada, et niisugune postisaadetiste kõrvaldamine Nõuk. Liidus on tavaline.

Nõuk. Liit on ühinenud Universaalse Posti Uniooniga ja alla kirjutanud Universaalsele Posti Konventsioonile, milles rõhutatakse, et see põhineb vastastikkusele usaldusele ja et liikmesriigid peavad kindlustama välismaise posti jõudmist adressaadile.

Nõuk. Liit on järjekindlalt rikkunud rahvusvahelist Posti Koneventsiooni postisaadetiste kõrvaldamisega.

Eelnev on veelkordseks kinnituseks, et nõuk. võimud püüavad teha igasuguseid takistusi nõuk. teadlaste kokkupuutumistele väljaspool asuvate humanitaarala teadlastega ja nende teaduslike töödega, eriti veel kui need tegelevad üksikute nõuk. „vabariikide" ajalooga, rahvastikuga, majandusega jne.

L. KOOBAS

UUDISEID KODUMAALT

28. mail uppus Pärnu jões purjuspäi ujumisel koondise „Silikaat" tööline, 53-aastane Herbert Sander. Pärast saunaleili ja alkoholi rüüpamist karastust otsides hüppas kaaslaste keelust hoolimata jõkke 22-aastane Raivo Reeder. Ka viimane uppus.

*

Tänavu on olnud laste uppumisi Pärnu rajoonis. 6. juunil oli raske õnnetus Sindi sovhoosi Reiu osakonna ühe töötaja peres, kus hukkus kolm last, kes olid läinud liivaaugus olevasse vette ainult sulistama.

*

Kuigi Eesti Merelaevanduse materiaal-tehniline baas olevat viimastel aastatel tunduvalt paranenud, ei täidetavat siiski laevade ja vagunite laadimisel tühiseisu vähendamise ülesandeid. Saare- ja Hiiumaa elanikele ei tagatavat aastaringset katkematut varustamist vajalike kaupadega. Soovida jäävat ka reisijate teenindamine praamidel. Ebapiisavalt aga arendatakse reisijate vedu laevadega Tallinnas, Pärnus ja Narvas. Eesti Merelaevandusele anti korraldus puuduste kõrvaldamiseks.

*

Paadisõidul on tänavu enne jaanipäeva juba mitmeid õnnetusi olnud, märja haua on leidnud 9 inimest. Peamine põhjus on olnud alkoholi kuritarvidus, mis omakorda tingis vajalikest julgestuseeskirjadest kinnipidamise unustamise. Mõnikord ei võeta kaasa päästevööside või pannakse need paadis nii, et hädakorral kätte ei saada. Sageli unustatakse ettevaatus ka kiiretel rippmootoriga (peab siinses mõistes olema päramootor) metallpaatidel sõites, mis järsu pöörde tegemisel kergesti ümber lähevad. Mõnikord ka koormatakse paati üleliigselt.

*

1. juuni õhtupoolikul hukkusid traagiliselt Kohtla-Järve Tammiku kaevanduse ehitustöölised Aleksei Serguns, Anatoli Mihhejev, Aleksander Somin ja Aleksander Jõgi. Pärast tööpäeva lõppu kaevanduse puhkebaasis viibides võtsid mehed metallpaadi ja aerutasid järvele kalastama. Seda tüüpi paadiga võib veekogule minna kuni 4-pallise tuulega, kuid sel korral puhus järvel 8-palline tuul. Päästevahendeid kaasa ei võetud. 3. juunil leidsid kalurid Narva jõel Kuningaküla juurest tühja paadi, kalastajaist pole kedagi seni kätte saadud.

*

Käinas avati Rudolf Tobiase memoriaalmuuseumi uus ekspositsioon. Avasõna ütles Hiiumaa koduloomuuseumi direktor Volli Mäeumbaed. Helilooja Leo Normet rääkis Rudolf Tobiase loomingu populariseerimisest. Muuseumi eksponaadil — tiibklaveril, millel Rudolf Tobias mängima õppis — esitas Vardo Rumessen helilooja prelüüde. Helilindilt kuulati ka R. Tobiase suurvormilisi teoseid. Anti lilli ekspositsiooni koostajale V. Rumessenile ja kujundajale kunstnik Erika Lindverele.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.
Aktsia hind 15. juulil $6.74
Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd
145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

KAASMAALASED
Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.
HÜPOTEEKLAENUD 9,75% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.
PERSONAALLAENUD 10,2% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.
ÜHENDUSES ON JÕUD!

Koos rootslastega Tallinna

Tallinnas on viibinud kolm päeva rootsi näitlejate kutseühingu turismigrupp ametiühingu sekretäri Sven Broströmi juhtimisel, kes on propagandalehe „Kodumaa" teatel ütelnud, et teatriametiühing käib traditsiooniliselt N. Liidus — iga kord isepaigas.

Tallinna-reisile tahtnud kaasa tulla 84 liiget, ent grupi suurus saanud olla vaid 25. Nende 25 hulgas on leht avastanud ühe eestlase, kes on vabakutseline näitleja Rootsi lavadel — Clemens Paal.

Enda kohta on ta jutustanud järgmist:

„Nagu reedab juba minu perekonnanimi, on üks minu vanemaid pärit Eestist. Juba viis aastat olen tahtnud näha oma isa sünnimaad, kuid alles nüüd see õnnestus.

Olen ju minagi seotud kolme maaga: olen Rootsi kodanik, ema on pärit Hispaaniast ja isa Eestist.

Kodus kõneleme isaga eesti keelt, nii et sellepärast tunnen ennast tallinlaste keskel paremini kui teised grupi liikmed, kuna saan suhelda inimestega tõlgi abita.

Olin palju kuulnud elust teie maal, nüüd nägin ise, milline see on.

Ameti poolest olen vabakutseline näitleja: mängin ühes etenduses ühes teatris ja seejärel tuleb otsida mujal teist osa.

Peale selle kuulun ka Rootsi näitlejate ametiühingu komiteesse, mis koondab endasse 3000 näitlejat üle kogu Rootsi. Ja probleemidest meil juba puudu ei tule.

Olen kuulnud palju teie suurest kirjanikust A. H. Tammsaarest, ise aga teda lugenud ei olnud. Seegi viga sai nüüd parandatud — ostsin teilt kaasa kolm selle kirjaniku teost.

Ja eks sellega saa isa sünnimaa mulle veelgi südamelähedasemaks."

Tallinnas oli rootslasi vastu võtnud Välismaaga sõpruse ja kultuurisidemete ühing.

Eesti teatriühing ja Kirovi kalurikolhoos (mida alati välismaalastele näidatakse kui näidiskolhoosi). Teatrihooaeg oli aga Tallinnas lõppenud, nii et teatriskäimist ei saanud olla.

● Malmös tähistas 10. juunil 60 a. sünnipäeva rahvusvaheliselt tuntud võimlemispedagoog ja kuulsaks saanud Malmö Tüdrukute organiseerija ja juht Leida Leesment, pärit Tallinnast. Lõpetanud Tartu Ülikooli kehalise kasvatuse alal läitus ka kohe uue võimlemisliikumisega, miljuhiks oli Ernst Idla. Rootsis alustas ta iseseisvat tegevust võimlemisalal Malmösse asumise järele. Ta on oma võimlemises arendanud tugevat isikupärast joont. Lühikest aega enne sünnipäeva esitas ta oma võimlemiskooli Malmö linnateatris täismajale üle 500 võimleja kaastegevusel.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ " ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

OMA ARMAST ISA, VANAISA JA VANA-VANAISA

IVAN LEPMETS'a

leinavad kurbuses

poeg VASSILI abikaasaga
poeg PAUL abikaasaga
pojapoeg LEMBIT abikaasaga
pojatütar JUTA perekonnaga
Torontos

Puhka rahus, kallis isa
kodumaa mullas!

ARMAST SUGULAST

JAAN PAJU

mälestavad leinas

HARALD ja HELENE SULG
VÄINO ja TIIU RAUN
MARIE PAJO

OMA KODUVALLA HEAD SÕPRA

JAAN PAJU

mälestavad leinas

PRIIDU TILT abikaasaga
ADOLF LÄÄS abikaasaga

ARMAST PEREKONNASÕPRA

JAAN PAJU

leinavad kurbuses

LEMBIT ja RITTA TIIDO perekonnaga
HILSE ja ERIK RAAMAT perekonnaga

HEAD SÕPRA JA TUTTAVAT

JAAN PAJU

mälestavad

ALINE GREENBAUM
LEHTA, AARE ja lapsed
JÄRTA KAUBER
LEILI PIRSO
TOOMAS PIRSO

Puhka rahus!

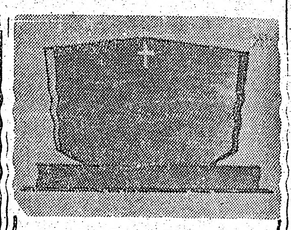

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto,
Ont. M4K 2R6

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

•

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

KIRIKUD

EELK TORONTO
VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühapäeval, 23. juulil JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Usuteaduse Instituudi osavõtul. Jutlustab prof. dr. Artur Võõbus, Usuteaduse Instituudi juhataja. Altarikõne praost mag. Rudolf Kiviranna. Õnnistab piiskop Karl Raudsepp. Orelil Instituudi muusikadirektor dr. Roman Toi. Solist bass-bariton Avo Kittask.

Usuteaduse i Instituudi kandidaatidest on tegevad: Kersti Pinna — Toronto, Ülo Saar — Sydney ja Walter Taal — Los Angeles.

Pühap., 30. juulil JUMALATEENISTUS kell 11 homm.

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMSAT ABIKAASAT, EMA JA VANAEMA

ADELE E. MARMEI'd

neiuna Trink
sündinud Lehtses
surnud 18. juulil 1978 Torontos

mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
LAPSED ja LASTELAPSED
SUGULASED ja SÕBRAD Eestis

Puhka rahus
võõra maa mullas!

Kirstupanek reedel, 21. juulil kell 9 õ. Murray E. Newbigging matusemajas, 733 Mt. Pleasant Rd.
Ärasaatmine laup., 22. juulil kell 11 homm. samas.

ARMAST SÕPRA

AUGUST SOMMER'it

leinavad

JAKOB LAMMET
GEORG SUTT
JOHN SALU
NIKOLAI MÄTAS
JAKOB TÜRK
UNO LEIS

ARMAST VARALAHKUNUD KOOLIVENDA

ROMAN MEINDOK'i

leinavad kurbuses

EERO TAMM perekonnaga
TIIU ja TIINA PÄRNSALU

ARMAST VENDA, NAISEVENDA JA ÕNU

ALFRED ROOS'i

sündinud 13. augustil 1916 Paides
surnud 15. juulil 1978 Türil

mälestavad sügavas leinas

LINDA REID perekonnaga Vancouveris
JÜRI ja HILLAR AUKSI
PEETER AUKSI abikaasaga

„Jehoova on mu karjane,
mul pole midagi puudu!"
Ps. 23:1

AUGUST SOMMER

Sündinud 3. jaanuaril 1903 Pärnus
Surnud 13. juulil 1978 Torontos

Mälestab

Toronto EELK Vana Andrese Kogudus

ARMAST VILISTLAST

OSMO TAMMEMÄGI

sündinud 26. juulil 1909 Eestis
surnud 26. juunil 1978 Rootsis

mälestab sügavas leinas

korporatsioon SAKALA

Ajavad taga pärandeid

STOKHOLM (EPL) — N. Liidu saatkonna ametnikud on viimasel ajal agaralt käinud matusebüroodes, kes matavad eestlasi ja katsuvad välja uurida, kas kadunutel on pärijaid ja kes need on.

Ühtlasi on ametnikud korduvalt rääkinud (vastavaid dokumente esitamata), et lahkunul on kodumaal sugulasi.

Matusebürood on keeldunud saatkonna ametnikele andmast andmeid. Eriti pole nad avaldanud nn. „bouppteckningu" (pärandustombu üleskirjutus) andmeid, mille vastu saatkond näib erilist huvi tundvat.

On kuulda, et saatkonna ametnikud on käinud ka kohtuasutustest (tingsrätt) kus on olemas andmed pärandustompude koosseisu kohta. Kas ringsrätt on andnud saatkonna ametnikele — kes ju pole rootsi kodanikud ja kel pole mingit õigust andmeid saada.

ANAEMA

EI'd

s

gavas leinas

ABIKAASA
LAPSED ja LASTELAPSED
SUGULASED ja SÕBRAD Eestis

atusemajas, 733 Mt. Pleasant Rd.
m. samas.

R'it

leinavad

JAKOB LAMMET
GEORG SUTT
JOHN SALU
NIKOLAI MÄTAS
JAKOB TÜRK
UNO LEIS

K'i

d kurbuses

EERO TAMM perekonnaga
TIIU ja TIINA PÄRNSALU

vas leinas

EID perekonnaga Vancouveris
HILLAR AUKSI
AUKSI abikaasaga

Ajavad taga pärandeid

STOKHOLM (EPL) — N. Liidu saatkonna ametnikud on viimasel ajal agaralt käinud matusebüroodes, kes matavad eestlasi ja katsuvad välja uurida, kas kadunutel on pärijaid ja kes need on.

Ühtlasi on ametnikud korduvalt rääkinud (vastavaid dokumente esitamata), et lahkunul on kodumaal sugulasi.

Matusebürood on keeldunud saatkonna ametnikele andmast andmeid. Eriti pole nad avaldanud nn. „bouppteckningu" (pärandustombu üleskirjutus) andmeid, mille vastu saatkond näib erilist huvi tundvat.

On kuulda, et saatkonna ametnikud on käinud ka kohtuasutustest (tingsrätt) kus on olemas andmed pärandustompude kooseisu kohta. Kas ringsrätt on andnud saatkonna ametnikele — kes ju pole rootsi kodanikud ja kel pole mingit õigust andmeid saada.

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST SÕPRA

JAAN PAJU

mälestavad

OSVALD TORK perekonnaga
LUDVIG RAUN perekonnaga

ARMAST SÕPRA JA REISIKAASLAST

JAAN PAJU

mälestavad leinas

A. KAHU perekonnaga
EV. KAHU abikaasaga
PAUL PAPP perekonnaga

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

JAAN PAJU

mälestavad

AUGUST LAANVERE
PAUL LAANVERE perega

Tööpuudus vähendamisele, kaubandus elustamisele

Kanada loodab positiivseid tulemusi seitsme tööstusriigi nõupidamistest

BONN — Bonnis lõppes möödunud esmaspäeval seitsme tööstusriigi riigipeade konverents, kus võeti vastu tähtsaid otsuseid inflatsiooni ja tööpuuduse vastu võitlemiseks. Konverentsist võtsid osa Ühendriikide, Lääne-Saksamaa, Jaapani, Inglismaa, Kanada, Prantsusmaa ja Itaalia riigipead, kes esitasid oma seisukohti pealesuruvate majanduslikkude probleemide lahendamiseks ja omavahelise koostöö organiseerimiseks.

Vastavalt kokkuleppele lubas Ühendriikide president Carter redutseerida õli importi Ühendriikidesse, et võidelda sellega inflatsiooni vastu. Jaapan, kes on nautinud viimasel ajal suurt ülejääki väliskaubanduse alal, lubas osta rohkem kaupasid teistest riikidest ja piirata oma eksporti 1977. aasta tasemele.

Ühendriigid, Jaapan ja Lääne-Saksamaa, kes on lääneriikide bloki majanduslikult tugevamad riigid, lubasid tarvitusele võtta erakordseid vahendeid oma majanduselu tõhustamiseks.

Kanada peaminister Trudeau oli pärast konverentsi ajakirjanikele antud pressikonverentsil võrdlemisi optimistlik ja mainis, et majandusliku olukorra paranemine teistes lääneriikides, kes on Kanada kaubanduslikud partnerid, loob eeldused ka Kanada majanduslikuks kasvuks ja edukaks tööpuuduse vastu võitlemiseks.

Nõupidamise lõpul välja antud ametlikus komünikees mainiti, et Kanada kavatseb suurendada oma rahvuslikku üldsissetulekut 5 protsendi võrra.

Selle kasvu taotlemisel hoolitsetakse ka inflatsiooni piiramise ja vähendamise eest.

Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Schmidt, kes mängis konverentsil domineerivat osa, mainis nõupidamise lõpul, et saavutatud tulemused on palju paremad kui neid osati loota. Kanada majanduseksperdid mainivad, et praeguste väljavaadete juures on Kanadal raske saavutada rahvusliku sissetuleku kasvu 5 protsenti ulatuses,

kuna käesoleva aasta esimese veerandi jooksul oli kasv ainult 2,8 protsenti.

Samuti ei ole Kanadas ette näha inflatsioonile piiri panemist, kuna inflatsiooni määr on praegu üle 9 protsendi aasta vaatamata ligemale kolm aastat kestnud hindade ja palkade kontrollile.

Arreteeriti „Viru" hotellis

Lätlast süüdistatakse spionaazhis

STOKHOLM (EPL) — 7. juunil Tallinna saabunud ja Nyman & Schultzi reisibüroo hotellis kadunud 54-aastast Rootsi kodanikku Laimons Niedret Stokholm-Tumbast süüdistavad nõukogude võimud spionaazhis, kirjutavad rootsi ajalehed. Niedre arreteerimise kohta tõime teate juba 13. juunil ilmunud „Vaba Eestlases".

On teatavaks saanud, et Niedre on juba varem külastanud Lätit kuus korda, kusjuures ta hea amatöörfotograafina on võtnud rohkesti diapositiiv-pilte.

Eriti on teda huvitanud Läti kirikud, kaasaarvatud lagunenud ja varemetesse langenud kirikud. Diapositiive on näidatud avalikult lätlaste kokkutulekutel nii Rootsis kui ülemeremaades ja Niedre pilte on avaldatud mitmesugustes eksiillätlaste publikatsioonides. Need on äratanud suurt tähelepanud.

Osa Niedre piltidest oli võetud ka piirkondades, kuhu turistid ei tohi ilma erilubadeta sõita.

See laseb oletada, et Niedre kas käis seal salaja või siis oli tal kohalikest inimeseist abistajaid.

Teatavasti ei tohi nõukogude aladel teatud objekte pildistada — sinna hulka kuuluvad muuseas sillad, viaduktid, raudteejaamad jne. Rääkimata sõjalistest objektidest. Pole teada, kas Niedre kunagi on sõjalise tähtsusega objekte fotografeerinud.

Niedret peetakse kinni Riias ja tema vastu on tõstetud süüdistus N. Liidu karistusseadustiku 60-nda paragrahvi alusel, mis käsitleb välismaist spionaazhi ja N. Liidu kahjustamist.

Karistus selliste kuritegude eest võib olla maksimaalselt 15 aastat.

Ei ole midagi teada selle kohta, mis juhtus Viru hotellis, kuhu Niedre saabus koos ülejäänud grupiga. Teda ei nähtud enam ja kui 12. juunil reisigrupp kogunes ärasõiduks hotellis, selgus, et mees oli kadunud koos pagasi ja passiga.

Reisijuhid informeerisid asjast Rootsi välisministeeriumi. Venelaste järele on vahistamine toimunud 23. juunil.

On aga võimalik, et ta võeti kinni juba varem ja formaalne arreteerimisotsus tehti alles 23-ndal.

Reisigrupp sõitis Soome Saima-Line laevaga Helsingist Tallinna. Niedre on abielus soomlannaga ja viibib igal aastal mitu kuud Soomes. Peale selle on ta haiglane ja suudab liikuda vaid vaevaliselt. Ta on põdenud TBC-d, mille tagajärjel tal on üks kopsupool välja opereeritud. Niedre on enneaegsel haiguspensionil.

Rootsi välisministeerium toetub oma kokkusaamise taotluses kokkuleppele, mille kohaselt vastastikkuselt lubatakse oma vahistatud kodanikke külastada.

Moskva on vastanud, et Niedrega kohtamine korraldatakse lähemal ajal rootsi konsulile.

Balti Instituut õiendab

Õigustab lektorite toomist Eestist Rootsi

STOKHOLM (EPL) — Tendentslikes tõlgendustes ja lugejaskonna eksiteele viimises süüdistab Balti Instituudi esimees Gunnar Larsson Rootsis ilmuvat Eesti Päevalehte 22. juunil ilmunud informatiivse artikli „Nõuk. lektorid Balti Instituuti" puhul ja saadab omapoolse pikema seletuse. Balti Instituudi algatuse Eestist lektorite toomiseks avaldas ka „Vaba Eestlane" ühes varasemas numbris.

„Grupi lektorite külastus Eestist toimub Tallinna algatusel, ent kultuurihuvilised Rootsi-eestlased on otseselt avadanud soovi sellisteks külastusteks", ütleb mh. Gunnar Larsson, kes märgib teisal: „Kui Eesti Päevaleht seab küsimuse alla kontaktid Baltikumiga, siis ütleksin vaid, et Balti Instituut meeleldi omal algatusel kutsunuks külla kõik nüüd aktuaalsed loengupidajad. Vastupidiselt EPL-ile ei jäta BI välja ühtki kultuurilooját poliitiliste vaadete pärast.

Loen seda väga positiivseks, et kultuuriisiksused Baltikumist saavad esindada balti kultuuri välismaal."

Kirjas rõhutatakse, et Balti Instituut enam ei ole mingi eksiilorganisatsioon. Rakendatakse samu printsiipe rahvusvaheliseks kultuurivahetuseks, mis kehtivad üldse Rootsis ja mis, nagu öeldakse, tuginevad Helsingi kokkuleppele.

Muide selgub kirjast, et Tallinnast tuleb veel üheksas lektor Lennart Meri, reisiraamatute autor.

„Eesti Päevaleht" avaldab oma veergudel Gunnar Larssoni kirja ja sellele kirjutatud vastuse rootsi keeles. Vastuses mainitakse, et Balti Instituut, mis asutati balti pagulaste poolt, kuid mille juhiks on nüüd rootslane, hakkab viljelema suhteid,

mida rootslased ei tee näiteks tshiili pagulasgruppide huvisid arvestades.

Näiteks ei ole Rootsil ametlikult kultuurilisi suhteid Tshiili diktaatorliku sõjaväelise rezhiimiga — miks siis hakatakse kultuurisuhteid viljelema Balti riike okupeeriva võõra võimuga. „Eesti Päevaleht" toonitab, et ta pole oma artikliga lugejaid eksiteele viinud ja toob uuesti esile, et eesti lektorid tuuakse Rootsi Tallinna algatusel.

Jaanipäev Victorias, B.C.

VICTORIA, B.C. — Victoria eestlased pühitsesid jaanipäeva 24. juunil Maimu Raig-McLeod'i ayaras majas ja aias nagu seda on tehtud varematel aastatel. Siin on tavaks, et külalised ise aitavad toidulauda rikastada tuues kaasa maitsvaid palasid ning kohvikõrvast. Ei puudu ka kangemad joogid, nende eest hoolitseb meespere.

Koosvibimine algas Eesti hümniga, mille ajal tõusis masti Eesti lipp. Väikese leinaseisakuga mälestati kuus kuud tagasi lahkunud vana-perenaist Emilie Kallas't. Taevataat ei olnud just väga meie poolt ja saatis tubli sagara vihma. Rahvas, kartes suuremat sadu, kogunes majja ning kuulas helilindilt eesti laule ja tuttavat muusikat. Toit maitses hästi ja külalisi oli ka kaugemalt: Kodu-Eestist, Saksamaalt, Torontost ja Vancouverist. Kodu-Eesti külaline leidis oma koolivenna, keda polnud üle kolmekümne aasta näinud. Nooremad mängisid võrkpalli, lapsed muid mänge. Noorukesed neiud punusid metsalilledest ilusaid pärgi nii iseenestele kui ka külalistele.

Kuna meie vanarahva kombeid ning pühi austavad inimesed hakkavad vananema, siis oli paratamatus, et hulk inimesi lahkus enne jaanitule süütamist päevavalgel kodu poole. Jaanituld süütama jäid keskiga ning noorus. Lauldi ning pererahvas näitas eelmiste jaanipäevade ülesvõtteid.

Osavõtjate tänu kuulub Maimu ja Jack McLeod'ile! Head jällenägemist tuleval aastal!

OSAVÕTJA

Mida pakub Pärnumaa killamängudel

Killamängude Pärnu ja Pärnumaa korraldav toimkond tahab anda oma maakonna alale sümboolset ilmet Pärnu rannast tuntud rannahotelli seenekujulise kohvikuhoone katusega. Ruumipuudusel ei saa seene alla paigutada kohvikut kuid sinna kavatsetakse rajada kalaturg, kus müüakse suitsutatud kala. Pidustuste ajal mängib pidevalt Kihnu orkester ja Kihnu kvartett esineb lauluettekannetega. Pidustuste puhul on korraldatud ka näitus kus välja on pandud peamiselt kodukäsitöid. Korraldajad on lasknud valmistada ka rinnas kantava hõbedast Pärnumaa vapi, mida on võimalik osta 5 dollari eest. Vapp on kuuldavasti hästi õnnestunud ning seda on esialgu saada ainult piiratud arvul.

Mulgimaa kutsub

Ontarios, Moonstone'is, toimuvatel killamängude pidustustel kogunevad kõigist maakondadest pärit inimesed sõprusringi ja ulatavad üksteisele käe. See on ainulaadne üritus, kus iga maakond kõnnib mõttes oma koduradadel ja kus iga vald, kihelkond, alev ja linna võivad kohtuda ja meenutada oma vanu mälestusi.

Sellel suurel pidupäeval kogunevad mulgid oma maakonda, et üheskoos ringkäiku sooritades läbi elada ka teiste maakondade elamusi. Mulgimaa iseloomustuses on Elmar Silm valmistanud dekoratsiooni, mis kujutab Viljandi lossi varemeid. Samuti ei ole unustatud Viljandi kuulsat paadimeest, kes ikka veel „siniseid silmi" igatseb. Eeskava on laulu, tantsu ja nalja põimik, kus püütakse haarata ka rahvast ühislaulu ja tantsuga nagu see vanasti rahvapidustusel kombeks oli. Lõbusa tuju eest hoolitsevad näitleja Edgar Kink ja Elmar Tani oma rahvapillimeestega. Avatud on ka „Seasaare" kõrts, kus saadaval on mulgi taar, seasaare kali, mulgi korbid ja mulgi kama. Killamängudeks ilmub ka ajaleht „Sakala", mis tähistab käesoleval aastal oma 100. aastast juubelit. Selle ilmumisega kriipsutatakse alla, et praegu kodumaal suletud „Sakala" elab edasi ning Carl Robert Jakobsoni omaaegne võitlusvaim ei ole surnud.

Hiljuti pühitses kodumaal 100 aastast juubelit Viljandi Poeglaste Gümnaasium või koolipoiste keeles „Vana Kõva kool", mille endised õpilased korraldavad kokkutuleku, et meenutada vanu mälestusi. Pärast ringkäiku teistes maakondades kogunetakse kell 5 p.l. sõprusringi „Seasaare kõrtsi" juurde. Sealt liigutakse käsikäes läbi lossimägede, millele järgneb ühine perekonnvalss ümber „Viljandi järve". Samaaegselt tehakse ülevaatus kui palju on kokku tulnud „Vana Kõva" poisse ja „Variku" tüdrukuid. Kahtlemata avaneb sel ajal võimalus Tarvastu, Holstre, Kõpu ja teiste valdade inimestel omavahel vestlemiseks ja „põllumehe probleemide" arutamiseks.

Killamängudeks on Elmar Silm maalinud suure õlimaali „Killamängud vanas Sakalas", mis on välja pandud etnograafilisel näitusel:

Kõik on kutsutud ja kõik on teretulnud Mulgimaale! Moodustame ühise sõprusringi koos kõigi maakondadega ja õhtul oleme lõkketule ääres koos kui üks võimas võitlev eesti rahvas.

MULK

Esimene matsh lõppes viigiga

LONDON — Filipiinidel Baguio linnas algas kauaoodatud malematsh maailmameistri tiitlile, kus maailmameister venelane Anatoli Karpov kaitseb oma tiitlit väljakutsuja vene pagulase Viktor Kortshnoi vastu. Teisipäeval peetud esimene matsh, kus Kortshnoil oli valged malendid, lõppes kiiresti 18 käigu järele viigiga.

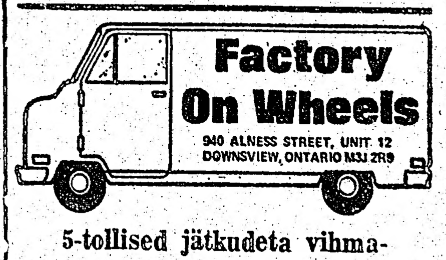

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCMID, saksa optik
Suur valik euroopa pilliraame: Zeiss, Rodersock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Et olla terve ja karastatud, selleks KÄIGE EHTSAS EESTI SAUNAS
TAARA SAUN
26 Ladysmith Ave., Toronto, M4J 4H7 — Tel. 465-0950

MÜÜA
KASEKÄSNU
(tarvitatakse vähjahaiguste vastu)
„Andy" 34 36th Str. Toronto, Ont. M8W 3K9 — Tel. (416) 259-6892

SUVEMAJA MÜÜA
Baysville lähedal, Menominee järve ääres.
Helistada omanikule igal ajal tel. 839-3717.

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 • Tel. 363-1966

JÕEKÄÄRUL
ESMAKLASSILINE ELUMAJA
ilusa aiaga, sobiv ka kahele perekonnale, müüakse odavalt
Can. $ 73.000.— perekondlikel põhjustel.
Tel. TORONTO (416) 922-5008

Eelregistreerimine septembris toimuvale 21-PÄEVASELE LÄÄNERANNIKU bussiekskursioonile. • HIND $685.—
H. KIVI TRAVEL Lic. 1064361
EESTI MAJAS, 958 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. kontoris 466-4813, kodus 759-3588

FINNISH DELICATESSEN
(Endine Parkway äri)
461 Queen St. W. — Tel. 363-7676
5 ust läänepool Spadina Ave.
TÄHELEPANU! Uued lahtioleku ajad: esmasp. — reedeni 9—6, laup. 8—4
Palume suuremad leiva ja muude pagaritoodete tellimised sisse anda 2 päeva varem. Aitäh!

SPORT

Uus maailmarekord kuulitõukes

Ida-sakslane Udo Beyer tõukas Göteborgis peetud kergejõustikuvõistlusel uue kuulitõuke maailmarekordi tulemusega 22.15. Endine maailmarekord oli täpselt 22.00 ja kuulus venelasele Aleksandr Barishnikovile, mis tehti kaks aastat tagasi. Beyer on tänavu olnud heas vormis ja tõukas viis päeva varem 21.89, kuid oli treeningul saavutanud korduvalt üle 22 meetri. Elukutseline kuulitõukaja ameeriklane Brian Oldfield tõukas 1976. a. tulemused 22.86, 22.45 ja 22.28, kuid neid amatöörsportlaste maailmarekordidena ei arvestata.

Kõikide aegade parimad kuulitõuke tulemused on praegu:

Beyer, Ida-Saksa	22.15
Barishnikov, N.L.	22.00
Albritton, USA	21.85
Feuerbach, USA	21.82
Matson, USA	21.78
Briesenick, Ida-Saksa	21.67
Capes, Inglismaa	21.55
Mironov, N.L.	21.53
Semkin, USA	21.35
Höglund, Rootsi	21.33
Rothenburg, Ida-Saksa	21.32
Gies, Ida-Saksa	21.31
Ståhlberg, Soome	21.26

Lisaks on USA elukutseline kuulitõukaja George Woods tõuganud 22.02 ja Fred DeBernardi 21.42.

Kergejõustikuradadelt

Ida-sakslane 21-aastane Marita Koch parandas 26. juunil peetud kergejõustikuvõistlusel naiste 400 m jooksus maailmarekordi ajaga 49,19. Endine maailmarekord kuulus poolatar Irena Szewinskale, kes jooksis selle kaks aastat tagasi ajaga 49,2. Marita Kochi nimel on veel teinegi maailmarekord: ta on jooksnud 200 m ajaga 22,06.

*

Varssavis peetud kergejõustikuvõistustel kuubalane Silvio Leonard võitis 100 ja 200 m jooksud ajaga 10,08 ja 20,06. Ida-sakslane Anita Weiss jooksis naiste 800 m ajaga 1.56,2.

Teisi tulemusi meeste aladel: 4x100 m jooksu võitis Poola võistkond 39,74, 110 m tõkked Romuald Giegiel 13,71, kaugushüppes esimene Joao de Oliveira 8.23 (uus Brasiilia ja Lõuna-Ameerika rekord), teiseks Hans Jürgen Berger (Ida-Saksa) 7.97. Teivashüppes esimene Wladyslaw Kozakiewicz 5.52, teine prantslane Patrick Abada 5.35. 200 meetri jooksus esimene Silvio Leonard 20,06, 2) Don Quarrie (Jamaika) 20,58, 3) Zenon Licznerski 20,63; viimane on uus Poola rekord. Kettaheites esimene ida-sakslane Wolfgang Schmidt 65.40. 400 m esimene Alberto Juantorena 45,66. 100 m esimene Leonard 10,08, teine kuubalane Osvaldo Lara 10,47. 5000 m esimene ida-sakslane Andras Bäsig 13.33,9. Kõrgushüppes esimene Janusz Rybczynski 2.20, teine lääne-sakslane Carlo Thränhardt 2.20.

Naised: 200 m Irena Szewinska 23,25, 100 m tõkkeid Grazyna Rabsztyn 12,62, kuulitõuge Helena Fibingerova 21.28.

o

Prahas peetud võistlusel heitis 20-aastane norralane Richard Olsen vasarat 68.82, mis on uus noorte Põhjamaade rekord.

*

Ida-Berliinis peetud kergejõustiku võistlustel viskas ida-sakslane Wolfgang Hanisch oda 90.32, mis on tänavu tipptulemuseks maailmas, teiseks jäi Wolfgang Balster 85.08 ja kolmandaks ungarlane Sandor Boros 83.16. Ida-sakslane Roland Steuk heitis vasarat 77.82, mis on uus noorte maailmarekord ja kõikide aegade meeste seitsmes tulemus. Teiseks jäi Detlef Gerstenberg 75.04.

o

Valtsho Stojev tõukas uue Bulgaria rekordi kuulitõukes tagajärjega 20.35. Võistluse võitis siiski ida-sakslane Udo Beyer, kes samal ajal tegi 21.18.

o

Antti Kalliomäki hüppas Laitilas teivashüppes tänavuse Soome tipptulemuse 5.45. Jämsänkoskel heitis Hannu Polvi vasarat 70.54. Antero Puranen viskas Iisalmis oda 86.64, mis on mehe isiklikuks rekordiks.

● Seattle Eesti Seltsi peakoosolek 26. mail otsustas samme astuda kasu mittetaotleva organisatsiooni staatuse saamiseks. Seltsi inkorporeerimine tehti ülesandeks P. Mägisele, põhikorra ja kodukorra koordineerimine jäeti Eino Moksi hooleks. Seltsi tegevusaasta otsustati lõpetada viimase oktoobriga ja korraline aastakoosolek peab toimuma enne kalendriaasta lõppu.

Ülikoolide lõpetajaid

Eric Mägi lõpetas Pacific Unionmo kolledzhi Põhja-Kalifornias BA kraadiga. Ta kavatseb edasi õppida pedagoogika alal magistrikraadi saamiseks.

Toomas Allik lõpetas cum laudega Hofstra University BS kraadiga keemia alal, olles ühtlasi „Deans listil". Hofstras õppides oli tal stipendium Aid Association for Lutherans ja Hofstra University. Ülikoolis õppides kuulus ta foto-, male- ja keemikute klubisse. Ta jatkab õpinguid doktorikraadi saavutamiseks Columbia ülikoolis New Yorgis, kus ta saab kooli tasuta ja lisaks sellele õpetab ülikoolis 7—10 tundi nädalas palga eest. Toomas Allik oli vastu võetud samadel tingimustel veel nelja ülikooli, kuid et Columbia asub kodule kõige ligemal, valis ta selle. Ta kuulub korporatsioon Sakala perre.

Karin Allik-Schierwagen, Toomas Alliku õde, lõpetas 1975. a. Queens College cum laudega ja saavutas 1977 magistrikraadi Hofstra Universitys „Speech Therapy" alal. Ta hakkab õpetama Commack Public koolis septembris algaval õppeaastal.

Imbi Tuulik lõpetas Northern Illinois University School of Nursing BS kraadiga.

Cleveland State University lõpetas BS kraadiga hariduslikul alal Eve Fisher-Laido, siünd. 1940 Tallinnas. Eve Fisher on kuue lapse ema, kes eriti spetsialeerus eriliste vajadustega laste kasvatamisele, olles vahepeal praktiseerinud pühapäevakoolide ja Highschooli õpetajana ja nõunikuna ülikooli humaansuste osakonnas. Ta oli aastaid dekaani aunimekirjas ja ta kavatseb edasi õppida magistrikraadile. Ta on lahkunud kindral A. Lossmani ohvitserist vennapoja tütar ja ta ema on Michiganis tuntud kujutava kunsti õpetajaks — maalikunstnik Janna Spargo. Eve Fisheri erihuvideks on lastejuttude kirjutamine, psühholoogiline kirjandus, muusika ja sport.

Dartmouth College Hanoveris, N. H. lõpetas BA kraadiga psühholoogia alal Arvo J. Ööpik, kelle vanemad elavad West Babylonis. Üliõpilaspõlves oli ta tegev talvespordi klubis, laskurklubis jne., kuuludes ka Sigma Theta Epsilon liikmeskonda.

Trent ülikooli Peterboroughis, Kanadas lõpetas BA kraadiga honorsiga Peter Märtin, ajaloo ja matemaatika alal. Ta sündis 1955 Torontos. Magistrikraadi taotlemiseks sai ta Toronto Yorki ülikoolilt stipendiumi. Õpinguil assisteerib ta professorit uurimistöödel, suvel töötades kindlustusseltsis.

● Clarkson College of Technology, Potsdamis, N. Y. lõpetas keemia alal BS kraadiga Andreas Vaska. Ta asub tööle keemikuna Engelhard Mineral and Chemical Corp. juurde Menlo Park — Edison, N. J.

● Lembit Kütt (korporatsioon Tehnola) lõpetas The Cooper Union'i New Yorgis summa cum laude, BS kraadiga tsiviil inseneriteaduse alal. Ta läheb edasi õppima ehitusinseneri alale Columbia ülikooli magistrikraadi saamiseks. Ta kuulub Tau Beta Pi'sse ja Chi Epsilon'i.

● Toronto ülikooli ühendatud usuteaduse teaduskonnas saavutas magistrikraadi piiblilise teoloogia alal õpetaja Peeter Vanker. See oli temal kolmanda magistrikraadi saavutamine. Nimelt omab ta juba magistrikraadid matemaatikas ja praktilise teoloogia alal.

● New York State University Stony Brook kolledzhi L. I., N. Y. lõpetas BS kraadiga meditsiini alal Hilja Hõlpus. Ta asus tööle tervishoiu alal haiglas, Long Islandil.

● Ramapo College, Mahwah, N. J. lõpetas poliitiliste teaduste alal BA kraadiga Erikky Allan Liik (EÜS) kes nelja-aastase kursuse lõpetas kolme aastaga. Ta jätkab õpinguid magistrikraadi saavutamiseks, et selle järele asuda edasiõppima õigusteaduse alal. Lõpetaja on Andla Jungermanni poeg Palisades Park'ist, N. J.

Syracuse ülikooli lõpetas majandusteaduste alal Valter Harry Must. Ta asus tööle oma erialal Syracuses. Ta kuulub korp! Sakala liikmeskonda.

Tiina Kai Ruubas lõpetas Georgian Court College Lakewoodis BA kraadiga cum laude sotsioloogia alal. Ta kuulus Honor Society, Delta Tau Kappa ja Sigma Phi Sigmasse. Lõpetaja asus tööle omal erialal Ocena Grove kosumiskodusse.

Fairleigh Dickinson University Madisonis, N. J. lõpetas cum laude Richar E. Lepik (Korporatsioon Sakala) BS kraadiga majandusteaduse (arvepidamise) alal. Ta kuulus Honour Society Phi Zeta Kappa ja Phi Omega Epsiloni. Tööle asus ta Ortho Pharmaceutical Co-s Raritanis, N. J. Ta kavatseb sügisel jatkata õpinguid magistrikraadi saavutamiseks New Yorgis, Pace Universitys, Financial Management alal.

RAAMATUID

müügil — „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind	Saatekulu
	$	¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	50
E. Sanden — Mitme näo ja nimega	12.50	50
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	60
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ARVI KORK

MÕRVALUGU

5.

„Mis põrgut on siin juhtumas?" küsis staabiseersant Crofts, mu otsene ülemus, mööda koridori meie poole tulles, „igavene õiendamine ja kriiskamine, ma ei saa isegi telefonil korralikult rääkida ja neid reporterimaitasid eemale tõrjuda!" Ta puhmas kulmud tõusid küsivalt uniste hallide silmade kohal. Staabiseersant Crofts oli rahulik inimene, kes igal pühapäeval — kui ta just teenistuses ei olnud — korralikult kirikus käis, ja kellele kõvad hääled veel kõvemate vandesõnadega eriti ei meeldinud. Ja kes sai talle seda pahaks panna?

„Just pisike kohalik lühiühendus, staff-seersant", rahustas Doug McIntyre. „Ega teil midagi selle vastu ei ole, kui me seersant Kork'i veidiks ajaks laename, et meile mõrva-asja uurimisel abiks olla?"

„Ei, mis mul ... on see okei, Harv?"

No muidugi ei sobinud mul siis Cluffi terava keele üle kaebama hakata. Nagu ma ei saaks ise oma asjadega hakkama ja peaksin ülemuse hõlma alla nuuksuma pugema.

„Okei", patsutas nüüd Doug mulle õlale, „ole nii kena mees ja mine vaata, kas saad selle tunnistaja siia — luba talle päevaraha või ähvarda teda parkimispiletidega — sa tead küll. Me niikaua püüame siit otsast nii palju teha, kui võimalik."

Noh, mis siis ikka? Hea sõna võitvat võõra väe. Läksin välja tagasi, lõin masina käima ja tüürisin uuesti Kuninga Tee suunas.

Tee-ots oli barrikaadidega kinni pandud. Linnavalitsuse töö-osakonna auto oli ka poolpõigiti teel.

Üks tunkedes mees nõjatus autoaknast välja.

„Tee on kinni!" teatas ta tähtsalt.

„Jahah — kas tõesti? Ja kes sinu arvates selle tee kinni lasi panna, sa tolmuahv? Aja see käru teepealt eest, mul on tarvis alla sõita, ja tee kähku!"

Urisedes ajas mees auto tee kõrvale ja avas barrikaadid. Talle ei meeldinud mu hääletoon. Minule ei meeldinud staabiseersant Cluff'i hääletoon. Cluffile ei meeldinud reporterite hääletoon. Reportereile ei meeldinud .... Oh, põrgusse nendega.

Sõitsin pikkamööda mäest alla. Keegi kõndis mööda teeserva. Konstaabel „Buck" Buchanan. Pidasin masina kinni.

„Hüppa sisse, Buck — oled kindlasti kõvaks külmunud. Tee nina soojaks."

Buck ronis autosse, käelabasid kokku hõõrudes.

„Need neetud uudishimulikud — seda ei usuks keegi, kui neile räägitaks — olen juba varsti kolmkümmend aastat võmmiks, ja ikka veel üllatavad nad mind — mul on sõrmed kanged, nende nimede üles kirjutamisest — vägisi trügivad sust mööda, mäest alla, et saaks seda kohta näha, kus taksosohver neegrite poolt surnuks kõmmutati — kust kurat teavad nad seda kõike juba, see juhtus ju alles paar tundi tagasi, ja praegu on ööaeg?"

„Raadio kaudu — ilmselt raadioreporterid ei maga. Kuidas nad aga siia sisse saavad, barrikaadidest mööda?"

„Kust mina tean — võibolla tulevad põiki üle välja? Või poevad barrikaadide vahelt läbi? Seni ma olen vähemalt tosina neid siit tagasi peksnud. Ja Rick seal all orus paistab nendega ka järjest õiendavat."

Nojah, Kanada on vaba maa, siin on igal kodanikul õigus uudishimulik olla, ka siis, kui ta politseivõimude tööle ja tegevusele risti ette jääb.

„Okei, Buck — jaluta mäest alla Rick-poisi juurde tagasi, nüüd on tööosakonna mees üleval barrikaadide juures, see sealt nii kergesti kedagi läbi ei lase. Olge seal kordamööda valves, üks võib autos soojas olla ja raadiot kuulata. Saadan teile hiljem kohvi ja võileibu — te täna öösel sööma ei saa minna, mõrvakomisjoni mehed tahavad, et öö otsa mõrvakohale jääte — hommikul vara peame terve ümbruskonna läbi otsima, et võimalikke jälgi ja ka mõrvarelva leida."

Buck läkski pikkamööda mäest alla oma partneri poole tagasi, kuna mina mäeserval reas asuvate bungalow-stiilis majakeste numbreid hakkasin uurima. Raadio-onu oli öelnud, et number 169 Kuninga Teelt oli see kõige esimene teade tulnud. Mees oli isegi oma nime annud — Lemming. Nii et ilmselt oli kohusetundliku kodanikuga tegemist. Või tahtis ta oma nime lehte saada?

Vähese otsimise järgi leidsingi number 169 üles — tuli põles trepi kohal ja valgustas ka majanumbrit — ja ma tõmbasin oma märkimata politseiauto sõiduteele. Enne kui ukse taha jõudsin, et koputada või kella anda, ilmus juba keegi särgivael meeskodanik ukseavasse.

„Viimaks ometi", urises see meeskodanik, „olen juba mitu tundi oodanud, kallist uneaega raisanud ..."

Noorevõitu mees oli moodsalt pikkade, kaelalangevate juustega ja sorakil Fu-Manchu vurrudega.

„Te olete see kodanik, kes laskmise kohta politseile helistas?"

„Mina muidugi — ja nagu ma nimetasin, olen juba tüdinud, teid ootamast! Arvasin, et Roxboro võmmid on effektiivsemad — ajalehed kiidavad, et meil on kõige parem politseiteenindus kogu Kanadas — aga nüüd näen, et venite nagu tatid! Algusès võttis teil rohkem kui kümme minutit aega, et mõrvakohale jõuda, ja nüüd kaks tundi või rohkem, et tunnistajaid üles otsida. Siis ma pean küll ütlema, et pidasin teid paremaks — muidugi, kui mul mõni õhtu auto kogemata tänavale jääb, siis on parkimispilet kohe peal, aga muidu ..."

„Jah, muidu ... pange siis ilusti pintsak selga, läheme jaoskonda. Mõrvameeskond soovib teiega jutelda."

„Aga mis siis, kui ma tulla ei taha?"

See oli ilmselt uhke poiss, oma õigust ja jonni täis. Alguses ootab, aga nüüd ei taha tulla. Arvab ta siis, et pean talle palka pakkuma?

„Siis mitte midagi — minge tuppa magama, katsume ilma teieta läbi ajada. Aga ma arvan, et teie kui kodaniku kohus oleks ..."

„Ma arvan, et olen oma kodanikukohuse juba täitnud", arvas see sell, „nii kui ma seda sohvrit seal teel lamamas nägin, nii ma tulin kohe koju ja tõmbasin võmmidele kella, et taksosohver on tee kõrval ja neegripoisid on võsasse hüppamas ... Et nad on sohvri maha kõmmutanud ja ise on põgenemise peal, et saatke mõned võmmid ... Ja alles kümne minuti pärast jõudsid nad kohale, tahmanäod olid siis ammu läinud."

„Kus te teadsite, et nad ta maha olid kõmmutanud?"

„Inimene, mul on ju ometi silmad peas — ja kõrvad! Nii nagu need larakad käisid, ja ma nägin seda sohvrit seal tee servas, ja poisse minema hüppamas, ma teadsin kohe, et ... televisioonis on kogu aeg ..."

„Nii et te nägite seda laskmist pealt?"

„Ei, kas nüüd kohe pealt — aga ma kuulsin pauke, kui mäest alla sõitsin, ja siis ma nägin seda taksot vastu reelingut, ja poisse minema hüppamas — nagu juba öeldud, ma pöörasin otse ringi ja tulin koju tagasi, et sisse kõlistada, ja nüüd ma istun siin ja ootan juba mitu tundi."

„Nii et te sõitsite sealt mööda, nägite taksosohvrit teeservas lamamas ja te ei pidanud üldse kinni, et vaadata, kas tal veel elu sees on, et abi anda, kui vajalik ...?"

„Arvate, et ma olen hulluks läinud? Nagu ma ütlesin, ma vaatan televisiooni ja loen ajalehti, ma tean küll, et kui tahmanäod kõrisid lõikavad, siis ei maksa sinna oma nina toppima minna — igal matsil on oma elu armas, ehee! Mina ei saa selle eest makstud, et politseitööd teha, ma kõlistasin juba sisse. Nagu ma ütlesin — pöörasin ringi ja tulin koju tagasi, ma pidin muidu pruudi juurde minema, nüüd jäi selle jama tõttu veel pruut nägemata, ehee! Kes selle eest maksab, mis?"

„Minge pange jakk selga, sõidame jaoskonda, seal staabiseersant Cluff kindlasti korraldab teile väikese tasu. Võibolla saate isegi pildi lehte ja auraha, kes teab?"

„Okei, see on juba teine jutt. Üks minut, seersant, olen kohe tagasi."

Ja selle peale läks mees kiiresti tuppa tagasi, haaras esimese kättejuhtuva hõlsti — see oli kirevavärviline pesapalli-jakk — ja me sõitsime.

(Järgneb).

D

	Hind	Saatekulu
LITUSES		
	¢	¢
	2.50	35
idendid ja		
	3.—	35
	2.50	15
	2.50	15
	5.—	40
Under — Reekviem	3.50	35
l teel	3.—	35
öö radadel	4.30	35
adelt	9.—	35
itlased (luuletuskogu)	3.—	15
i sipelgad		
skogu)	3.—	15
	5.—	40
- Pilte ja peegeldusi	5.—	25
ini lal kumine	4.50	15
a futuroloogia	4.50	25
	1.50	
ud — mälestused	4.—	25
lusaarelt	2.—	20
	1.50	20
Soomepoisid		
	14.—	85
'Andros — biograafi-		
skar Lutsust	6.65	40
al	2.10	40
	5.30	40
	2.50	20
	2.25	20
	2.25	20
	2.25	20
(luuletuskogu)	20.—	40
i ja elavad		
	1.50	15
vad ja ööta ööd II	4.—	40
etuskogu)	4.—	30
Kars ja Erzurum	4.—	30
	8.80	40
	5.—	40
r (luuletuskogu)	6.—	20
s (luuletuskogu)	1.50	25
(luuletuskogu)	2.75	25
mes?	14.—	50
nimega	12.50	50
ningas Tallinnas	6.—	40
raamat lastele	2.50	30
ppe- ja tööraamat		
rvitrükis)	3.—	40
ppe- ja tööraamat		
rvitrükis)	4.—	40
	2.25	35

on
hui-
usti
da.
ju-
ei
ma
ab,
ta
na?
ppa
abi
kui
ni-
see
eal
lin
ele
val
ba-
ha
se
...
d-
iis
a-
il-
gu
in
ja.
na
is
st
ga
da
k-

sot vastu reelingut, ja poisse minema hüppamas — nagu juba öeldud, ma pöörasin otse ringi ja tulin koju tagasi, et sisse kõlistada, ja nüüd ma istun siin ja ootan juba mitu tundi."

„Nii et te sõitsite sealt mööda, nägite taksosohvrit teeservas lamamas ja te ei pidanud üldse kinni, et vaadata, kas tal veel elu sees on, et abi anda, kui vajalik . . .?"

„Arvate, et ma olen hulluks läinud? Nagu ma ütlesin, ma vaatan televisiooni ja loen ajalehti, ma tean küll, et kui tahmanäod kõrisid lõikavad, siis ei maksa sinna oma nina toppima minna — igal matsil on oma elu armas, ehee! Mina ei saa selle eest makstud, et politseitööd teha, ma kõlistasin juba sisse. Nagu ma ütlesin — pöörasin ringi ja tulin koju tagasi, ma pidin muidu pruudi juurde minema, nüüd jäi selle jama tõttu veel pruut nägemata, ehee! Kes selle eest maksab, mis?"

„Minge pange jakk selga, sõidame jaoskonda, seal staabiseersant Cluff kindlasti korraldab teile väikese tasu. Võibolla saate isegi pildi lehte ja auraha, kes teab?"

„Okei, see on juba teine jutt. Üks minut, seersant, olen kohe tagasi."

Ja selle peale läks mees kiiresti tuppa tagasi, haaras esimese kättejuhtuva hõlsti — see oli kirevavärviline pesapalli-jakk — ja me sõitsime.

(Järgneb)

Roman Meindok

IN MEMORIAM

Üks vana kamraad on jälle taaralaste kilda läinud. Ta ei olnud vana aastatelt, vaid kogemustelt. Ta sattus sõjateele juba 14-aastaselt, kui ta end vanemaks valetades tuli koos teiste lennuväe abiteenistuse poistega Tallinnast Danzigi, septembris 1944. Ta tegi teekonna koos vanema venna Harriga, kes teda nüüd leinama jääb. Harri on arstiteaduse doktor, kuna Roman lõpetas oma elutee suure reisilaeva üleminsenerina.

Esmakordselt mäletan ma teda reisilaev „Minden"-i pardalt, kus ta saksa mereväelaselt võetud vintpüssiga ründavaid vene võitluslennukeid tulistas. Siis on ta mul veel meeles flaki-patareist Põhja-Saksamaal kus ta, mitmete teiste kamraadide katlakesed käevangus, supisabas „nachfass'i", lisasuppi, ootamas oli. Taanis ilmus ta jälle välja ja tast tehti SS-grenader. Ta oli Oderi alla rindele saatmise aegu just 15 saanud.

Uklei vangilaagri päevilt mäletan teda ka, kui ta sinna teiste sõjavangide sekka toodi, koos vanema venna Harri ja veel paari teise seiklushimulise selliga. Nad olid kuskilt uued univormid ja hobusekoorma toiduvarustust „vabastanud" ja sellega läbi amide rinde tulnud. Toiduvarustus võeti neilt ära, aga langevarjurite moondusmundrid jäid neile alles, kui nad tapiga „Uklei põliste pöökide all" suvepuhkust veetma saadeti.

Hiljem kuulsin veel ta seiklustest Belgias, Zedelghemi vangilaagris. Seal olevat ta osavaks vahetuskaupmeheks arenenud ja ükskord isegi belgia vahisõdurilt „ära hiivatud" kuulipilduja sellele raske sigareti-kandami eest jälle tagasi müünud.

Aga päris suitsu-ja-seepi-sõpradeks saime alles USA vahikompaniis Stuttgartis, kus ta minu, Tanki, Akseli ja Langega samas jaos teenis ja nii mitmestki meie seiklusest ja sabinast osa võttis (vaata neljas peatükk raamatus „Neli Musketäri", nimimärgi all Väiketokk).

Ta saabus 1948 koos teiste sõetöölistega Inglismaale, aga ta ei jäänud sinna kauaks. Tast sai meresõitja, koos paljude teiste eesti soost veteranidega. Umbes 15 aastat tagasi otsis ta mind Torontos üle hulga aja üles. Ta oli siin läbisõidul, olles masinaohvitseriks inglise aerulaevas. Väiketokist oli suur, habetunud merekaru saanud, keda ma kindlasti ära poleks tundnud, oleks ta mulle tänaval vastu juhtunud.

Ta elas vahepeal Aafrikas, võttis kuidagi moodi Nigeeria kodusõjast osa, aga jälle kaotaja poolel. Pärast seda sõitis ta veel veidi merd, siis abiellus USA-s texaslannaga Houstonist ja asus New Orleans'i elama. Alles paar nädalat tagasi käisin ma teda seal otsimas, aga ta oli jälle merele läinud. Ja seal tabaski teda 7. juuli hommikul südameatakk. Laev oli just Alaskast USA mannermaa poole tagasiteel, umbes 300 meremiili Vancouverist. Kummalisel kombel oli ta viimase laeva nimi väga sarnane ta esimese laevaga. Ta algas oma meremehekarjääri SS „Veraguas"-e pardal tekipoisina ja lõpetas SS „Veracruz"-i pardal üleminsenerina.

Kui Torontos ta endiste sõjakaaslaste hulgas jutt laiali läks, et Väiketokk on Manalasse läinud, ütles üks neist: „Parem kontrollige andmed hoolega järgi — mina isiklikult olen kaks korda Romani peiesid pidanud — ükskord Saksamaal ja teinekord Hispaanias, kus ta olevat Bilbao sadamas välismaalaste poolt mõrvatud. Aga poiss tõusis jälle üles ja sõitis järgmise laevaga edasi." Teine lisas: „Loodame, et tal seal . . .", ja ta näitas pöidlaga ülespoole, „vanu vihamehi vastas pole — muidu kolgib ta need enne läbi, kui ta kohtulaua ette saab."

Nii, mida võin ma omalt poolt sellistele kommentaaridele lisada? Need mehed nähtavasti tundsid Väiketokki hästi. Võibolla saame kunagi jälle kuskil kokku. Seniks aga — bon voyage, gute Reise, vaya con Dios, head teed minna.

ARVI KORK

Vaba maailma eesti skautlik . . .

(Algus lhk. 1)

Seejärel sammusid lipuväljakule maailmalaagri auvanem E. V. esindaja USA-s Ernst Jaakson, maailmalaagri vanem Harry Verder, laagri üldjuht skm. Linold Milles, peagaid gdr. Hilja Kuutma ja peaskaut skm. Jaan Lepp. Raporteeris paraadi juht nskm. Margus Sieberg. Toimetanud maailmalaagri ülevaatuse, tervitas auvanem „Koguja II" suurt noorteväge.

Maailmalaager „Koguja II" oli nüüd kohal ja valmis avamiseks. Sõna anti Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimehele J. Simonsonile, kes tegi teatavaks, et „Koguja II" maailmalaagrile on annetatud USA tähelipp, mis lehvis Ühendriikide parlamendihoonel 18. mail 1978. a. Sellist lipu kinkimist peetakse suureks austuseavalduseks saajale. Orkester mängis Ühendriikide hümni ning kingitud lipp tõusis vardasse, millele vahetult järgnes sinimust-valge trikoloor rahvushümni saatel. Lühikese palvuse pidas „Koguja II" vaimulik skm. W. Kopperman. Maailmalaagri juht skm. L. Milles oma sõnavõtus avaldas headmeelt, et eesti skautlik noorus üle maailma on nii rohkearvuliselt järgnenud „Koguja II" kutsele.

Maailmalaagri auvanem E. Jaakson tervitas kokkutulnuid kui E. V. esindaja.

Ülemaailmse Eestlaste Kesknõukogu nimel tervitas esimees A. Anderson, meenutades ka praegu toimuvat noorte aastat. ERKÜ esimees J. Simonson märkis, et käesolev maailmalaager on heaks Eesti tutvustajaks, mida on märgata USA avalikkuses.

New Jersey kuberner kuulutas ajavahemiku 7. juulist kuni 16. juulini 1978. a. eesti noorte nädalaks, samuti kuulutati eesti nädal välja Jacksoni vallas, mis on Järvemetsa maailmalaagri tegelik asukoht. Lähedusesasuv Lakewoodi linn, kus elab palju eestlasi ja mis oli ka varem laagrikoha nimeks, kuulutas välja eesti päeva.

Jackson Townshipi abilinnapea L. Williams lõpetas oma sõnavõtu eestikeelse hüüdega. Sõna said veel Lakewoodi Eesti Seltsi esinaine L. Pals ja maailmalaagri vanem H. Verder. Eesti Abistamiskomitee esimees P. Saar mainis, et komitee on maailmalaagri väljaehitamiseks andnud $15.000. Ocean Counti skautliku nõukogu tervitused ütles D. Clayton.

Nüüd oli sõna malevate juures tegutsevate gaid- ja skautjuhtide käes.

Tervitas peagaid gdr. H. Kuutma, peaskaut skm. J. Lepp, Rootsi ühismaleva poolt skm. S. Hånson, Saksamaa Ühismaleva poolt gdr. L. Salumets. Kanada skautide ja gaidide malevate nimel tervitasid esindusüksuste juhid skm. S. Kask ja ngdr. T. Kütt. Kanada noortemalevate kingitus Maailmalaagrile „Koguja I" 11 aastat tagasi oli kaljurahn metallplaadiga. Nüüd lisati samale rahnule teine metallplaat vastava tekstiga. Kodumalevate, st. USA gaidide poolt tervitas gdr. U. Põhi ja skautide poolt skm. E. Reinpõld. Rohked kirjalikud tervitused luges ette ngdr. A. Pallop.

Tervitustele järgnes L. Esopi poolt loodud kaanon kaheksaliikmeliselt USA gaidide grupilt. Samal ajal liikus väljakule teine gaidide grupp kimpuseotud sinimust-valgete õhupallidega.

Õhupallid vabastati ja kümmekond kimpu kandus tuulest viiduna taevalaotusesse, et viia meie rahvusvärvidega sõnumit laagri avamisest üle maailma.

Järgnes paraadmarss ja sellega maailmalaager „Koguja II" oli avatud tegevuseks. Terve tseremoonia filmiti TV meeskonna poolt.

Väga kuuma ilma tõttu oli nii laagri avamisel kui ka pühapäevasel jumalateenistusel jääga jahutatud vesi alati saadaval. Ambulantsis tegutses rohkesti USA eesti arste, keda täiendas Kanadast kohalesõitnud Toronto Kalevi lipkonna arst nskm. dr. Raimund Pahapill.

Pühapäev algas laagris jatkuva ehitustöö tähe all. Ilm oli leitsakuline. Kell 11.00 hommikul koguneti metsakirikusse. Teenisid abipraost skm. T. Nõmmik, maailmalaagri vaimulik skm. W. Kopperman ja õp. E. Pähn. Jumalateenistus oli ajalooline, kuna sellest võtsid osa Ühendriikide sõjaväes teeninvad eestisoost ohvitserid.

Põhjuseks oli mälestussamba avamine pärast Teist maailmasõda toimunud sõdades USA sõjaväe koosseisus langenud eestisoost sõjaväelaste mälestuseks.

Aktus selleks toimus vahetult pärast jumalateenistust. Nii jumalateenistust kui aktust kaunistas laagri orkester.

Aktusel oli avasõna ütlejaks ja teadustajaks major T. Parming, kuna samba avamiseks pidas kõne kol A. Einseln inglise ja eesti keeles. Kolonel A. Einseln ütles, et need kaheksa meest, kellede nimed on graveeritud kaljurahnul asuvale plaadile andsid oma elu ka Eesti eest Ameerika sõjaväe koosseisus. Need mehed olid: (sulgudes langemise aeg ja koht) Rein Kirsimägi (1953) Korea), Aksel Kask (1953 Korea), Jaak Kuri (1967 Vietnamis), Arvi Rohtväli (1968 Vietnamis), Lauri Kangro (1969 Vietnamis), Toivo Nõmm (1971 Vietnamis), Mark Enari (1967 Vietnamis), Evald Kingo (1948 Indo Hiinas). Kohal oli ka langenud sõjameeste vanemaid.

Mälestussamba õnnistas Teise maailmasõja veteran õpetaja skm. Walter Kopperman. Selle järele kolm kohalolnud õpetajat pühitsesid mälestussamba, kus juures orkester esitas Türnpuu „Muru kasvab mulla peale . . ."

Järgnes pärgade panek vastõnnistatud mälestussambale. Esimene pärg asetati USA armee poolt.

Pärjapanija kol.-ltn. Emory Bra ütles oma sõnavõtus, et need noored langenud eesti päritoluga sõdurid on meile eeskujuks ja meie austus kuulub neile.

Eesti Võitlejate Ühingute Liidu pärja asetas kol.-ltn. Ylo Anson. Soome veteranide pärja kolonel Paavo Kairinen, maailmalaager „Koguja II" pärja laagri juht skm. Linold Milles, E. V. esinda-ja USA-s E. Jaakson sai sõna langenute vanemate austamiseks. Sellele järgnes ilusa tseremoonia lõpuks meie rahvushümn.

See on ainuke mälestusmärk vabas maailmas pärast Teist maailmasõda toimunud sõdades langenud eestisoost sõjaväelastele. Teatavasti on Kanadas Seedriorul mälestussammas Teises maailmasõjas langenud eestlastele.

Keskpäeval sõitsid bussiga esindusüksuste esindussalgad koos vastava maa juhtkonnaga ja riigilipuga kolme sõjas langenute mälestussamba juurde, kus maailmalaager „Koguja II" juht skm. L. Milles asetas pärjad. Need kohad olid: Jackson Townshipis, Lakewoodi linnas ja Lakewoodi kalmistul, kus asub Eesti vabaduse eest langenute mälestussammas.

Pärjapanek äratas pühapäevase päeva tõttu kohalike elanike tähelepanu ning Lakewoodi linnas oli kohal ka ameerika orkester.

Esimene pühapäev lõppes tutvumislõkkega, kus iga maa andis lühikese ettekande ning kõlasid laagrihüüdud. Tutvumislõkke lemmikud olid väike laulev grupp Saksamaa skaute, kelle juht ka lõpuks ütles mikrofoni: „Öelge veel, et Saksamaa eestlased ei oska laulda".

Esmaspäev oli viimastel aastatel populaarseks muutunud n.n. omavalitsuse päev. See tähendab, et laagri ja alllaagrite juhtkonna funktsioone sel päeval täidavad poiste ja tüdrukute endi poolt valitud juhid.

Mitmed kanada noored arvasid, et laagri huvitavam osa algas teisipäeval, siis kui toimus bussimatk ookeani äärde ning kanuuretk.

Hilisõhtul oli jumalateenistus armulauaga kolme õpetaja teenimisel rohkete armulaualistega.

Kolmapäev oli „Eesti Päev". Õpiti meie rahvuskombeid, mänge, tantse, laule. Hommikupoolikul toimus see alllaagrites ning õhtupoolikul koguneti pealipuväljakule, kus oli laulupidu ja killamängud.

Neljapäev oli metsapäev. Suured poisid ja tüdrukud jäid laagrisse, kuna niüid oli hundude ja hellakeste kord minna bussimatkale. Mindi läheduses asuvasse Ameerika skautide peakorterisse (üleriigiline peakorter), kus asub ka hästikorrastatud skaudimuuseum, mille direktoriks tuntud eestlasest skautjuht skm. Ilmar Pleer. Ilmar oligi ekskursiooni juhiks.

Kaasasolnud juhtidel oli võimalik tutvuda ka peakorteri tegevusega.

Siin kaheksasajaliikmeline teenistujate pere suurtes hoonetekompleksides hoolitseb Ameerika skautluse vajaduse eest poiste registreerimisest elektriarvutitel kuni laagrite planeerimiseni inseneri osakondades.

Ja nii jatkus maailmalaager „Koguja II" päikesepaistes rõõmsalt mängiva eesti noorusega.

Üle kogu maailma on juba alustatud ettevalmistustega ESTO-80 päevadeks. Toronto Eesti Rahvatantsijate Rühm „Kungla" on alustanud sõiduraha kogumist ja üheks leidlikuks algatuseks oli Karavanipidustuse ajal rinnamärkide müümine, mis oma kauni kujundusega tähelepanu leidsid ja paljude eestlaste rinnal näitasid, millisesse karavani-linna külaline kuulub. Pildil Rita Valter oma müügiks väljapandud märkidega. Foto: Vaba Eestlane

Ööbimisvõimalusi ringreisidel

Suvine puhkuste periood on kätte jõudnud ja huvireiside plaanimine on täies hoos. Varsti hakkavad ajalehe veerud täitumä reisikirjeldustega neilt, kes tunnevad vajadust oma kogemusi ja tähelepanekuid jagada. Neis on palju huvitavat ja õpetlikku, kuid pea alati on autorid jätnud märkimata reisi majandusliku külje.

Tavaliste reisitingimuste juures moodustavad öömaja kulud. (hotellid) vähemalt poole väljaminekuist. Nii mõnelgi puhul, kui reisihuvilistel ei leidu marssruudi tee ääres ega strateegilistes kohtades südamesõpru, tuttavaid või tuttavate tuttavaid kelle juures võiks peatuda, võib see olla põhjuseks rännuseikluste ära jätmiseks, edasi lükkamiseks või kavade kärpimiseks.

Paljud on huvitatud odavatest, kuid siiski puhtatest ja mugavatest ööbimisvõimalustest.

Sellist informatsiooni pakub nüüd hiljuti ilmunud raamat: „Mort's Guide to Vacations and Lodgings on College Campuses". Selles tuuakse andmeid USA ja Kanada ülikoolide ja kolledzite kohta, kus turistid, kas üksikud, perekonnad või grupid võivad leida ööbimiseks võimalusi 4 kuni 10 dollari eest ööpäevalt isikult. Saadaval on kas üksikud toad, tubade kombinatsioonid või täiskorterid ülikoolide hästi korrastatud ja ilusates piirkondades. Neid renditakse päevadeks, nädalalõppudeks või nädalate viisi.

Lisaks kohalikele ja ümbruskonna vaatamisväärsustele ning lõbustustele pakuvad ülikoolide juures peatamised võimalusi mitmesugusteks sportlikeks tegevusteks kui ka vaimseiks meelelahutusiks (loenguiks jne.), kõigeks, mida sel ajal ülikooli juures juhtub käigus olema.

Juhendis antakse andmeid kõige eelnenu kohta ja kuidas ning kelle kaudu teha reservatsioone. Selles leidub kasulikku informatsiooni isegi neile, kes öömaja võimalusi ei kavatse kasutada.

Raamat on saadaval $5.00 eest aadressil: „Mort's Guide", Box 630, Princeton, N. J. USA., 08540.

L. KOOBAS

LIMA — Peruu kõige tagaotsitavam poliitik, kindral Leonidas Rodriguez, kõidis rahulikult presidendi paleesse ja soovis kokku saada president Bermudez'iga. Ta kirjutas külalisraamatusse oma nime, nõudes ühtlasi „põhiliste vabaduste taastamist". ootas eesruumis 20 minutit ja jalutas siis minema. Presidendil ei olnud aega külalisi vastu võtta. Alles hiljem leiti, et jutulesoovija oli isik, keda politsei kogu riigis meeleheitlikult taga otsib.

Laevakapten filminäitlejaks

Norras, Arendales elunev kaugesõidukapten Ants Lepson viibis juunis New Yorgis, külastades oma Camp Bell Hallis, N. Y. elavat ema Helmi Lepsonit. Ta lendas siit edasi New Orleansi, kus asus I tüürimehena norralastele kuuluvale 52.000-tonnisele tanklaevale, millega viidi nisulaadung Jaapanisse. Sealt pidi laev tegema reisi Austraaliasse, et ka sealt viia nisu Jaapanisse.

Kapten A. Lepson teeb reisid kaasa I tüürimehe asendajana. Ta töötab Norras alaliselt merekooli õppepurjeka kaptenina, milleks omab ka kutsetunnistuse ja eriharidus Norras, aurikute ja mootorlaevade kutsetunnistuste kõrval. Õppelaeval on tema äraolekul asendajaks üks vanem norra purjelaevade kapten.

Üks Norra filmikompanii lõpetas äsja filmi õppelaevast, millel Ants Lepson on kaptenina juhiks. Ta esines filmis enda osas. Linastamisele tuleb film aasta lõpul. Filmimisest tõid kohalikud lehed fotosid ja kirjutusi, milledes esineb ka Ants Lepson.

VES

Dr. M. Abend kaitseb okup. Baltikumi rahvast

TV-saatja kanal 5 kommentaator prof. dr. Martin Abend puudutas äsja jälle Balti vabariikides toimunud küüditamisi. Ta esitas arvusid, missugustes protsentides nende maade inimesi länges Kremli KGB ohvriks. Samu protsente kasutas ta võrdlemiseks USA rahvastikuga, märkides, et kui USA-st vaenlane oleks samase protsendi rahvast oma ohvrina küüditamistega hävitanud, siis olnuks see arv tervelt 23 miljonit inimest.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Ohtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 20. juulil 1978 — Thursday, July 20, 1978

KIREV MAAILM

HAMBURG — Lääne-Saksa kohus arutas Caroline alimentide nõudmist kahe mehe vastu. Nimelt sündisid naisele kaksikud, üks poiss oli must, teine valge. Ema seletab, et ta sai ühe lapse oma sakslasest kavalerilt, keda magatas pärastlõunal ja teise oma ameeriklasest kavalerilt, keda magatas õhtul. See põhjustas erivärvusega kaksikute sünni ning ema nõuab mõlemilt mehelt alimente. Kohus, vaatamata ekspertide vereanalüüsile, siiski ei rahuldanud nõudja soovi. Vahepeal oli Coroline abiellunud ja saanud jälle kaksikud, kel seekord olevat pooltõmmu nahavärvus.

TOKIO — Jaapani kõik välisriikides olevad diplomaadid kinnitatakse võimalike röövimiste või muude terroriaktide puhuks. Kindlustussumma on iga diplomaadi kohta 140.000 dollarit või üle selle. Kindlustamisega alustati juba möödunud aprillis ja sinna kuulub umbes 1500 diplomaati 156 saatkonnas. Kindlustuskulud kannab Seireikaj-nimeline teenistujate omavaheline organisatsioon, kuna riigilt selleks vajalikke summasid ei saadud.

SPOKANE — Majaostja, kes läks sisse ühte näiliselt tühja majja, leidis külmutusest 100 kassi keha, igaüks eraldi paberisse pakitud. Kõrvalruumist ta leidis umbes 40 elusat kassi. Politsei otsis ja leidis majaelaniku üles, kes seletas, et ta oli surnud kasse säilitanud selleks, et ise kord kassidega koos saaks maetud. Kassid olid olnud tema elukaaslased ja kõik surnud loomulikul viisil.

VILACAMBA — Siinses Ekuadori mägestikuorus elavad inimesed nii kaua, et see paneb isegi teadlased imestama. 127-aastane Jose Maria Roa Valarezo kurdab siiski, et pikk elu pole õnnelik, sest mida kauem sa elad, seda rohkem pattusid tuleb sul pihtida. 136-aastane Custodia Ontaneda Jiminez ohkab ja ütleb, et ta on valmis suremiseks. Selles mäestikuorus on praegu 66 inimest kelle vanus on üle 100 aasta. Custodia arvab, et selles elu pikkuses pole siiski mingit imet, vaid see on Jumala tahtmine. 130-aastane Jose Augustin Reinoso ütleb, et pärast seda kui ta sai 100-aastaseks, ta lõpetas aastate lugemise. 113-aastast Manuel Ramonat peetakse alles „poisikeseks", ta kannab laia kübarat ja lõunatab oma peaaegu 40 aastat noorema 76-aastase naisega.

STOKHOLM — Esimese kolme kuu jooksul sündis Rootsis 24.100 last. Samal ajal suri 23.900 isikut. Sündimuse ülekaal on sellega 200 last. Möödunud aastal samal ajal oli sündimuse ülekaal 3000 last. Kui tendents samas suunas jätkub, siis kujuneb käesoleval aastal sündimus Rootsis väiksemaks kui surevus. Totaalne rahva-arvu kasvamine oli kolme esimese kuu jooksul ainult 4100 möödunud aasta 11.800 asemel. Sellest moodustab suurema osa sisserändamine, mis ka väheneb eriti soomlaste ja türklaste osas.

TAPEI — Taivani valitsus olevat andnud mõista, et sel juhul kui USA väed saarelt ära viib, võib ta anda venelastele kasutada laevastikubaasi Taivani lähedal asuvatel Pescadori saartel. Kuuldavasti leidub sel alal merepõhjas ka õli.

GENF — Shveitsi naistele anti õigus oma kaheosalistel supeltrikoodel ülemine pool ära jätta, kuna ikka rohkem on neid ujumisbasseine, kus seda lubatakse. Tänavuse esimese kuumuslaine ajal lubas Bern seda kommet olustada linna peamises avalikus basseinis. Nüüd on see imekiirusel levimas üle kogu maa ja Genfi ametivõimud lubavad seda ka Genfi järve äärses Paquis rannal, kuid siis, kui mehi sinna ei lubata. Genfi prokorör Foex ütles, et see mood polevat üldse paha.

Alfred Pisukese noorte viiuldajate ansambel Rootsis on kujunenud populaarseks lisandiks eesti kultuuriüritustel ja kirikukontsertidel. Nelipühil esines ansambel ülalolevas koosseisus Jakobi kirikus Stokholmi peapiiskopliku koguduse leeripäeval. Vasakult Marita ja Irene Hubel, Linda Nõu, Alfred Pisuke, Mirja Hagar, Martin Krooni ja Rein Aksberg.

Ly Parma teatrikirju

Pilk Ontario mitmepalgelistele suveteatritele

Need ajad on ammugi möödas, kus teatrisõpru rikkaliku talvehooaja järele vaid mõne üksiku amatöörliku teatrietendusega suvelgi rõõmustati. Suvehooaeg teatrielus on kujunenud mitmete alaliste teatripidustustega üsnagi rikkalikuks ning kättesaadavaks ja seniste edust tiivustatuna tekib uusi suveteatreid aina juurde.

Neid on ülihäid, nõrgemaid ja hoopis madalatasemelisi.

Tuntuimad on kindlasti Stratford Festival ja Shaw Festival. Neist alustamegi.

Stratford Festival pühitseb käesolevaga oma 26. hooaega ja on paisunud väikesest ettevõttest õige suuremõõtmeliseks teatrisündmuseks. Selgituseks statistikat: 1953. a. oli etendusi 42 kuue nädala kestel, vaatajaid käis 68.000 ja rahaline läbikäik oli $206.000, sellele vastavalt aasta 1977 andis 342 etendust 23 nädala vältel, oli üle ½ miljoni osavõtjaga ja ligi 4½ miljoni dollarilise läbikäiguga. Praegused piletihinnad on $12.50—3.50 ja pileteid on ettetellimata sageli raske saada.

Torontost on Stratfordi linna 90 miili ja peateater asub kauni Victoria järve ääres, kus luigepaar parajasti oma poegi valvab ja pargisjalutajaile näilise meeleheaga fotografeerimiseks poseerib. Teatrihoone — amfiteatri kujuline Festival Theatre — asub kõrgel kallakul, kauni vaatega ümbrusele ja mahutab 2262 pealtvaatajat.

Stratfordi linn ise aga oma idüllises rahulikkuses pakub peale teatrite veel muudki vaatamisväärset, nagu seda on Shakespeare muuseum ja aed, kunstigalerii ja muud.

Teine teatrimaja kannab Avon Theatre nimetust, asub südalinnas, mahutab umbes 1200 pealtvaatajat ja oma mustavärvi sisedekoratsiooniga jätab kuidagi väga sünge mulje. Samasuguse mustavärvilise teatrisaali kohta anti Sydneys Austraalias seletuseks, et see vabastab pealtvaataja igasuguseist kõrvalmõjutusist ja viib õigesse meeleollu ainult ja ainult lavaltnähtava nautimiseks. Võib-olla, et see on nii. Igatahes mitmekordse sisenemis-sünguse järele harjub saaliga üsna pea.

Eksperiment-teatriks on äsjane kolmas saal — Third Stage.

Stratfordi Festivali uueks direktoriks on juba mõnda aastat 36-aastane ääretult dünaamiline ja suure töövõimega Robin Phillips, kes käesoleva hooaja 18 lavastusest on tervelt üheksale näitejuhiks või kaasjuhiks.

Kahjuks on ta pidanud avalikkusele seniteadmata põhjusil tervisrikete tõttu minema operatsioonice ja kaks viimast hilislavastust jäävad sectõttu ära ning asendatakse teiste etendustega.

Senini olen käesolevast hooajast näinud viis erilavastust, neist Festival Theatres kolm William Shakespeare näidendit.

„The Merry Wives of Windsor" on kodanlik jant tegevusega Windsori väikelinnas, kuhu saabub allakäinud aristokraat Sir John Falstaff, asudes otsemaid kohalikke abielunaisi võrgutama. Tegelasi on terve hulk, ent pearõhk langeb Falstaffile, keda kehastab vilunud vana-näitleja William Hutt. Näis, nagu ei istuks talle selline endakulul tembutamine, ega paneks ta endast kõike välja nagu ta seda tõsiste ja dramaatiliste osade juures teeb. Hoogu ja kiirust oli lavastuses külluses ja tegelaskond osadekohane.

„As You Like It" on pastoraalset laadi komöödia ilusate lavapiltide ja kostüümidega, näidendis on naiivseid nalju, absurdseid ja muinasjutulisi olukordi ja muidugi tavakohast neiukese maskeerimist poisiks, et keegi teda ära ei tunneks. Sellele vaatamata leiavad armastajad teineteist ja — lõpp hea, kõik hea. Lavastuse tempo võinuks paigutiselt olla kiirem.

Näitlejaist väärib esiletõstmist Maggie Smith (tuntud paljudest filmidest), samuti Domini Blythe, kes talvehooajal esineb sageli St. Lawrence Theatres.

„The Winter's Tale", milles komöödia ja tragöödia nii raskeltmängitavalt ühendatud ja mille tõttu seda näidendit ka nii tihti ei mängita, oli nähtuist siiski kõige parem eelkõige just hästivalitud peategelaste tõttu.

Sisult kujutab näidend Sitsiilia kuninga Leontese kiusakat ja põhjendamatut kahtlustust oma abikaasa kuninganna Hermione truuduse kohta, mis toob kaasa õnnetust, hävingut ja kannatusi kõigile asjaosalisile. Lüürilist ja loodusläpselikku rõõmu pakub siiski näidendi II vaatus Böömimaa mägikarjuste keskel, kus üles kasvab Leontese tütar Perdita (Marti Maradeni kehastusel) ja kuhu on sisse põimitud rohkesti ilusaid tantse. Samuti on näidendi I vaatuse avatseen kuninglikust ballist otse oivaline. Lavastajaks on Robin Phillips ja peategelast kuningas Leontest mängib Brian Bedford just sellise kindluse ja kiuslikkusega, nagu seda vaid kujutella oskaks. Samuti on teised peategelased väga head ja ansamblimäng eeskujulik.

Erilaadne ja eriti meeldejääv oli Avon Theatres esitatud ühemehenäidend Barry Collinsi „Judgement", mis põhiliselt pärineb tõestisündinud episoodist II maailmasõja ajast, kus sakslased taganemisel jätsid maha vangistatud vene ohvitserid lukustatuna ühte kloostrikeldrisse Lõuna-Poolas, kus neist vaid kaks suutis eluga pääseda, toites end kaaslaste laipadest.

Olgu öeldud, et näidend ei oma mingisugust poliitilist tendentsi, on kirjutatud kannatajaist ainult kui inimesist ja on autori vabalooming, kus pääsenu pöördub publiku, kui kohtunike poole,

esitades terve tragöödilise loo ja paludes end ühiskonnal aksepteerida vaid kui inimest. Etendus on sobiv täiskasvanud ja kindlasti vaid tõsisele publikule.

„Judgementi" ettekanne toimub ilma vaheajata ja näidendi ainukeseks tegelaseks on erakordselt andekas näitleja Richard Monette Stratfordi teatrite direktor Robin Phillipsi juhtimisel. Kuigi R. Monettele osa esituses on antud väga vähe zhestikuleerimisvõimalusi (vist vaid 5 erizhesti), on ettekantu haarav, masendav, mängitud suure sisseelamisega, tõeliste pisarate ja mitmeti varieeruva häälemodultsiooniga. Ligi 100 lehekülge raskesisulist teksti voolavalt pähe õpituna esitada on omaette saavutus.

Samas osas on esinenud Inglismaal kuulus Peter O'Toole, ent lugedes oma osa käsikirjast maha.

Richard Monette on väljapaistev näitleja. Hulk aastaid tagasi nägin teda ühes pisiteatris Hamletina, siis oli ta alles alla kahekümnene ja noorim, keda kutselises teatris kunagi olen näinud seda osa esitamas. Kuigi Hamlet näidendis tõeliselt on ju vaid nooruk, esinevad selles raskes osas peamiselt vilunud näitlejad oma karjääri tipus, ent Monette Hamletina on jäänud rohkem meelde, kui näiteks Richard Burton, kes oli üle 40-ne, kui teda Hamletina näitelaval nägin. Erilise tunnustuse pälvis Monette mõningad aastad tagasi „Hosanna" etendusega, kus ta kahemehe näidendis mängis naiseliku partneri osa homoseksuaalses vahekorras ja oli võrratu. Vastupidi ennustusile ja kiitvaile arvustusile Torontos, ei löönud siinne „Hosanna" New Yorgis Broadwayl siiski läbi, mis sealse teatrielu üliküllas iseendast üllatav ei tohiks ollagi.

Samas Avon Theatres esitati ka „Heloise And Abelard: „Love Letters From The Middle Ages", mis kindlasti pole näidendina igaühe maitse ja rohkem pakub vaikseks lugemiseks omaette, kui lavalt kuulamiseks. Sama raamat on teatrifuajees müügil, n.n. paperback vaid $2.00 ümber.

Heloise ja Abelardi armastustragöödiat võib võrrelda Romeo & Julie või Dante & Beatrice õnnetu armastusega, ent vaatamata sobivale lavapildile, meeleoluandvale tõelisele viirukisuitsule, kohasele muusikale ja saatelaulule jääb see nunna ja munga armastuse mahalugemine (tekst on tõepoolest loetud, mitte peast esitatud!) kuidagi maadligi

ja madalale ega tõuse taevaliste kõrguste poole, nagu seda nii igatsuslikult ja rahuldamatult armastuselt oodata oleks. „Armastus piinab, armastus teeb seadused" ja muud tõeteradki tunduvad ammukuulduina ja kaks tundi sellist lugemist on liiga palju. Ta on igav, „Romeo ja Julie", nii tegevusrohke ja elava lavastusega, teda võrrelda ei saa. Heloise ja Abelardina esinevad näitlejad-abielupaar Dawn Greenhalg ja Ted Follows tagasihoidliku vilumusega.

Mitmesugused viisid kaalu allavõtmiseks

Kuke Kusti käis tohtri juures, kes ta igalt poolt läbi uuris, kaalule pani ja siis tõsiselt ütles:

„Kümme naela tuleb sul alla võtta."

See polnud iseenesest uudis Kustilegi. Juba ammu oli ta tundnud hingekitsikust kingapaelade kinnisõlmimisel või tegi seda maja ees trepil, kus mugavalt sai ühe jala teise järel mõne astme võrra kätele ligemale asetada. Selletõttu polnud tohtri avastus mingi uudis, nagu kõik tervislikud diagnoosid mõne mehe juures, kes tohtriraamatut uurides on kõigi haiguste tunnuseid oma juures märganud. Selle diagnoosiga koju minnes ütles abikaasa kõige lihtsamal viisil:

„See pole midagi!"

Kustile jäi nagu väike pettumuse tunne, et naine nii lihsalt sai kogu küsimuse lahendatuks. Nagu saaks mõne kehaosa krapsti maha raiuda ja prügikotti visata:

„Et, või see pole midagi!"

Abikaasa seadis end pikemalt asja selgitama:

„Esiteks on selleks mitu võimalust. Küsi, kas sa kõike kehaosi üldse enam vajad. Näiteks pimesool? Aga see ei kaalu nagunii midagi, nii et las jääb alles."

Kusti nägu avaldas natuke kibeduse varjundit, kui teine nii halastamatu reaalsusega otsis kohta, mis on inimesele ilma asjata arengu ajal külge kinni jäänud, või mis pärast kolmekümneaastast abielu pole enam vajalik, nagu näiteks haiged hambad.

„Teiseks", algas naine, „võid sa söömise mõneks ajaks maha jätta. Lihtsalt ei söö ja kaal langeb."

Nähes Kusti näol nutumaiku, sest viimane võitles juba vaimus ette loobumisvalusid musta rukkileivast ja sellega koos käivatest rammusatest toitudest.

„Selle asemele tuleb kasutada rohtu, igasuguseid salateid . . ."

„Justnagu Punik mu lapsepõlves, kui sattus viletsalt karjamaalt korraks kapsaaeda", lisas Kusti vahele.

„Ei-noh salatile saab mitu nägu anda. Sortsu siit ja tüki teist, tänapäeval mõistetakse need asjad maitsevaks teha."

Kusti oli eluaja olnud kõva töömees ja kõvem söömamees, sest need asjad käivad käsikäes. Alles nüüd kui töörutt ei ajanud enam taga, oli olukord muutunud.

„Aga veel on üks võimalus", ütles naine. „Eks mina olen sinuga pulmapäevast peale üks liha. Kui nüüd sind kästi kümme naela maha võtta, siis teeme nii, et viis naela võtad sina, teised viis mina. Sedasi on sul see asi palju lihtsam. Küll tohtergi on niipalju pühakirja lugenud, et tead, et meid üheks lihaks peetakse."

Kustil oli üle pikkade aastate korraks nii hea meel, justnagu mesinädalate hõngu oli elu juures. Kui abielunaine nii pikkade aastate järgi sellise abivalmidusega ühe poole eest hoolitseb, siis ei saa ka temal teise poole eest vastutulematust olla.

JUTU JUKS

Natsipartei ja juutide kokkupõrge Chicagos

Ameerika natsipartei pidas Chicagos Marqueete-pargis ära oma meeleavalduse, mille keelustamiseks Chicago linna ja Skokie äärelinna administratsioon enam kui aasta jooksul tulemusteta otsis kohtutelt abi. Sõnaõiguse põhimõttel lubati juudivastasel organisatsioonil tema „rally" ära pidada.

25 natsi kaitseks oli kohal 400 politseinikku, kes arreteerisid 50 isikut natsidele kallaletungimise pärast.

The New Times News Service andmeil oli ca 2000-pealisest pealtvaatajaskonnast enamuses natside poolt. Kui protesteerijad juudid hüüdsid: „Surm natsidele! Surm natsidele!", siis hüüti publiku hulgast vastu: „Juut, mine koju! Surm juutidele!"

St. Louisi natside liider Michael Allen küsis protesteerijatelt juutidelt: „Kas teie soovite, et me paneme teid ahju? — Me teeme seda. Esiteks, me ei salli teie inetuid nägusid. Teiseks, teie tõite neegrid sellesse naabruskonda. Ma ütlen veel kord: kõik teie, juudid, saate selle eest!"

Chicago natside juht Frank Collins ütles, ta ei uskuvat, et üldse toimus juutide massimõrv, siin nimetatud „holocaust". „Kuid juudid on selle ära teeninud ja nad saavad selle!" ütles Collins, nagu kirjutab N. Y. Times News Service.

Tubina 9. sümfoonia USA-s esiettekandel

Greenville'i sümfooniaorkester Pennsylvanias lõpetas hiljuti oma hooaja Eduard Tubina 9. sümfoonia Ameerika Ühendriikide esiettekandega Ivan Romanenko juhatusel. Nimetatud sümfoonia, mille tiitliks on „Sinfonia semplice" on Tubinal kirjutatud 1969. a. Rootsis. Teos on ette kantud Torontos 1972. a. Rochesteri ülikooli orkestri kontserdil, mida juhatas Taavo Virkhaus.

Ivan Romanenko, Greenville'i orkestri muusikadirektor ja dirigent, kes ühtlasi ka Thieli kolledzhi professoriks ja Youngstowni sümfooniaorkestri kontsertmeistriks, sai Tubina teose ettekande puhul häid arvustusi muusikakriitikuilt, kes hindasid Tubinat kui silmapaistvat kaasaegset heliloojat. Greenville'i orkestri kontsertmeistriks on Carmen Prii, kes on samuti Thieli kolledzhi õppejõuks.

Carmen Prii esineb 8. oktoobril Bostonis Balti-Ameerika Ühingu kutsel Balti kontsertide seeria 20. hooaja avakontserdil, kus ta esitab eesti heliloomingust Eduard Tubina ja Tõnu Kalami sonaadid. Kontserdil on kaastegev pianistina Tõnu Kalam.

VES

Leedulaste protestidemonstratsioon Torontos

Täna, neljapäeval, toimub rackoja ees algusega kell 7 õhtul leedulaste demonstratsioon leedu rahvuslase ja inimõiguste eest võitleja Viktoras Petkuse karistamise vastu protesteerimiseks. Teatavasti karistasid N. Liidu võimud Petkust Vilniuses äsja toimunud protsessil 15 aastase vangilaagriga ja asumisele saatmisega tema „nõukogude vastase" tegevuse pärast. Leedulased loodavad, et ka teised balti rahvusgrupid demonstratsioonist arvukalt osa võtavad.

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m. SISEMISED PUUTÖÖD

HUGO TAMME

Tel. 422-0783 — Lic. B 876